

ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΠΝΕΥΜΑ

ΣΤΟΧΑΣΜΟΣ - ΤΕΧΝΗ - ΚΡΙΤΙΚΗ

Διευθυντής Λάμπρος Μάλαμας
ΓΙΑΝΝΙΝΑ 1965

ΧΡΟΝΟΣ Α'
ΤΕΥΧΟΣ 3ο
Μάης - Ιούνης

ΕΡΓΑΣΙΕΣ

Γ. ΑΘΑΝΑ
Δ. ΒΑΡΝΑΛΗ
Σ. ΜΟΥΣΕΛΙΜΗ
Λ. ΜΑΛΑΜΑ
Α. ΠΩΓΩΝΙΤΗ
Π. ΟΛΥΜΠΙΟΥ
Π. ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ
Β. ΜΑΡΓΑΡΗ

⚡

ΕΤΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ ΖΩΝΤΑΝΗΣ ΣΚΕΨΗΣ
ΟΡΓΑΝΟ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ

"ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΠΝΕΥΜΑ"

Έκδοτης-Διευθυντής : ΛΑΜΠΡΟΣ ΜΑΛΑΜΑΣ

Διεύθυνση : Νησι-Γιαννίνων

Τιμή Τεύχους Δρχ. 5

Χρονιάτικη Συνδρομή Δρχ. 35

Φιλική » 50

Τραπεζών και Σωματείων » 100

Νομικῶν Προσώπων » 150

Έξωτερικῶν Δολάρια 5

Υψηλὴ ἀλληλογραφία ἐμβάσματα στὸν ἴδιο

Συνεργασίες πού δὲ δημοσιεύονται δὲν ἐπιστρέφονται

Υπεύθυνος Τυπογραφείου : Β. ΣΑΚΕΒΑΛΑΡΙΟΥ ΜΠΟΤΣΑΡΗ 38 ● ΚΩΝΙΝΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

✠ ΑΡΘΡΑ:	1) Ἡ Εἰρήνη	(Λ. Μάλαμα)	41
	2) Αὐτονομία στὴν Τέχνη	»	»
✠ ΠΟΙΗΣΗ:	«... Ὀπτασία	(Γ. Ἀθάνα)	43
	Ἐπιγράμμα	(Σπ. Μουσελιμη)	43
	Ἡ Ζωή	»	»
	Μοιρολόι μιᾶς Μάνας	(Δ. Μοάτσου-Βάρναλη)	44
	Μιά Φωτογραφία	(Α. Πωγωνίτη)	45
	Σ' ἀνώνυμο Νεκρὸ ἀγωνιστῆ	(Λ. Μάλμας)	46
	Ὁσαννά ὁ Ἐρχόμενος	Ἰ. Π. Ὀλύμπιου)	48
	Ἀ. ἀπολήματα	(Π. Ἐμμανουήλ)	49
	Οἱ Τσιγγάνοι	(Β. Μάργαρη)	»
✠ Η ΠΕΙΘΩ ΤΩΝ ΑΡΙΘΜΩΝ:	Ἀριθμητικὰ στοιχεῖα ἀπὸ ἐπίσημες		50
	στατιστικὲς πάνω σὲ διάφορα θέματα		
✠ ΚΡΙΤΙΚΕΣ:	Οἱ Συγγραφεῖς καὶ ἡ ἀξιολόγησι.-	(Λ. Μάλμας)	51
	Κρίνονται:		
	1) Τάκης Δόξας 2) Χρυσήνη Ζιτσαῖα 3) Ἀνθούλα		
	Ζόλδερ 4) Νανά Κοντοῦ 5) Πᾶνος Παναγιωτοῦνης		
✠ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ:	Ἐλεύθερες Πενιές		55
	1) Μία μεγάλη ἐπέτειο, 2) Ἡ ἀντιδραστικότητα τῆς		
	ἀφηρημένης Τέχνης, 3) Ὀνειρο ἀδικημένων, 4) Τὸ		
	δίκιο=δίκιο, 5) Εἰδωλολατρίας θνείδος, 6) Ἐλεύθερες		
	Κυβερνήσεις, 7) Τὰ (γιατί) τοῦ Κόσμου, καὶ οἱ χρυσὲς		
	πεταλοῦδες		
✠ ΣΧΟΛΙΑ:	Μὲ τὸ σφύρι στὰ Καμώματα		53
	1) Οἱ ἀλογόμυγες, 2) Ἐν Ὄνόματι Κυρίου 3) Οἱ Σαλιπ, κ'ς		
	4) Οἱ Φαρισαιοὶ 5) Τὸ «βουλγαράκι» καὶ ἡ βούβα 6) Τὰ		
	νυφογάμπρια μὲ τὶς χελιδρονιές 7) Βαυκαλισματα		
	καὶ ἀρχομανίες		
✠ Μηνύματα	στὸ «Ἐλεύθερο Πνεῦμα»		61
	Γ. Μπενέκου, Α. Μασμόπουλου, Τ. Δημόπουλου		
	Μ. Μουζάκη, Τ. Ὀλύμπιου, Ν. Τσόκα, Α. Ζόλδερ		
	Κ. Σταμούλη, Γ. Κρεντήρη.		

ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΠΝΕΥΜΑ

ΣΤΟΧΑΣΜΟΣ – ΤΕΧΝΗ – ΚΡΙΤΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΛΑΜΠΡΟΣ ΜΑΛΛΜΑΣ • ΤΕΥΧΟΣ 3 • ΜΑΗΣ - ΙΟΥΝΗΣ • ΓΙΑΝΝΙΝΑ 1965

Η ΕΙΡΗΝΗ

Παλιότερα οί χρυσοκάνθαροι βρυκόλακες τ' ὀλέθρου, ὅταν περνοῦσαν σχεδὸν δυὸ δεκαετίες, ἀναβαν κι ἕναν παγκόσμιο πόλεμο...μ' ἑκατομύρια θύματα!... Πέρασαν ὁμως ἀπὸ τή λήξη τοῦ τελευταίου, εἴκοσι χρόνια. Γενικὸς πόλεμος δέν ἔγινε. Κι ἐλπίζουμε νά μὴ γίνη. Αὐτὸ ὠφείλεται στοὺς ἀγῶνες τῶν προοδευτικῶν λαῶν. Αὐτοὶ ἀγρυπνοῦν. Εὐαγγελίζονται τὴν εἰρήνην. Ἀντιδροῦν στὰ σχέδια τῶν μανιακῶν τοῦ πλούτου. Εἰν' ἀποφασισμένοι οἱ εἰρηνόφιλοι ἀγωνιστὲς τοῦ κόσμου, ν' ἀποτρέψουν καὶ νά καταργήσουν τὸν πόλεμο. Ἡ πλάστιγγα τοῦ δίκιου τῆς λογικῆς καὶ τῆς σωρροσύνης, βρῖσκει τοὺς πολλοὺς ἀνθρώπους συνετοὺς, καὶ κλίνει σήμερα πρὸς τὴ μεριά τῆς εἰρήνης. Δούλεψαν γιαντὸ τὸ πολυτιμότερο ἀγαθὸ, φωτεινοὶ ἡγέτες. Μεγάλα ἀναστήματα σὰν τὸν Κένεντυ καὶ τὸν Κροῦσσεφ. Ἡ ἀξίωση καὶ τ' ὄνειρο τῶν λαῶν, εἶναι νά ζήσουν σὲ μιὰ εἰρηνική κι' ἀδερφωμένη ἀνθρωπότητα. Αὐτὸ ἔγινε πιά συνειδηση στὶς μᾶζες. Ἡ πνευματικὴ ὠριμότητα, οἱ ὑλικὲς ἀνάγκες, ἀλλάζουν τὶς νοοτροπίες. Τὸ εἰρηνόφιλο ρεῦμα προχωρεῖ στὴν ἱστορικὴ του κοίτη. Τώρα οἱ ἀνθρωποὶ βαφτίζονται στὴν προοδευτικὴ κολυμπήθρα μιᾶς νέας εἰρηνιστικῆς ψυχολογίας. Πλήρωσαν πολλὰ οἱ λαοί. Γιαντὸ κάνουν ἔντονα ἐκδηλῆ τὴν ἠθικὴ ἀντίδραση στὸν πόλεμο. Ἐχουν ψυχὴ καὶ πίστη. Πολιτισμοῦ παρὰδοση. Τραγουδοῦν τὴν εἰρήνην. Μὲ τὴν κιθάρα τῆς ἀγάπης. Στὰ κοκινόγαλανα περιγυᾶλια τῆς χαρᾶς. Οἱ εἰρηνιστὲς δινοῦν ἱστορικὸ παρὸν. Ἀναγκαῖο τὸ προσκλητῆρι τῶν καιρῶν. Τιμὴ στὸν καλλιεργημένο ἀνθρωπο τῆς ἐποχῆς. Προέχουν οἱ σύγχρονες ἰδέες κι ὁ ἑνανθρωπισμὸς. Οἱ ἀπλοῖ λαοὶ ἀγωνίζονται ἀκαταπόνητα. Διαμαρτύρονται γιὰ τὶς ἀποικιοκρατικὲς ἐπιδρομές, γιὰ τὶς πυρηνικὲς ἀπειλές. Πορεύονται γιὰ τὴν παγίωση τῆς παγκόσμιας εἰρήνης. Ἐνώνουν τὶς φωνές μὲ τὶς πανανθρώπινες ψυχές, σὲ μιὰ λαχὴ : Νά καταργηθεῖ ὁ πόλεμος. Κάτω ὁ ἀδικος θάνατος. Ὁ πραγματικὸς εἰρηνόφιλος, πιστεύει ἀκράδαντα στὸ εὐγενικὸ καὶ ζωτικὸ του ἰδεῶδες. Δίνει τὸπο στὴ ζωὴ στὴν προκοπὴ, στὴν εὐτυχία. Νιώθει βαθιὰ τὴν ἀνάγκη νά ζήσει χωρὶς ἐψωαλτες, δάκρυα κι αἷμα.

Μὲ τὸ πέρασμα τοῦ χρόνου, οἱ φιλοπόλεμοι, οἱ οἰκονομικοὶ τύρανοι θὰ λείψουν. Κι ὁ λαὸς μας κουρασμένος κι ἀπορφανισμένος ἀπ' τοὺς πολέμους ποθεῖ τὴν πανανθρώπινη εἰρήνην. Καὶ θ' ἀγωνίζεται μὲ κάθε θυσία γιαντὴ. Θέλει ν' ἀκούει γλυκὰ τὰ κελαϊδήματα τῶν πουλιῶν. Νά βλέπει χαμόγελα στὰ μαραμμένα χεῖλια τῶν βασανισμένων κι ὀρφανῶν. Ἐένιαστα χοροπηδήματα τῶν παιδιῶν στ' αὐλοτόπια τοῦ σχολειοῦ καὶ τοῦ σπιτιοῦ. Τὰ πιᾶτα στὸ τριπέξι γιο αἴτι μὲ ζεστὸ φαί. Τὸν ἥσυχο ὕπνο. Τὸ κρούξιμο τῆς πόρτας τὴν ἀγὴ ἀτό τὸ γαλιετὴ μονάχα.

Δέν εἶναι μακριὰ ὁ καιρὸς ποὺ θὰ καταυγάσει ὅλα τ' ἀδέρφια τῆς γῆς ὁ καινούργιος ἥλιος, μιᾶς μυριοπόθητης καὶ μόνιμης εἰρήνης.

ΑΥΤΟΝΟΜΙΑ ΣΤΗΝ ΤΕΧΝΗ

‘**Η** αυτόνομη καλλιτεχνική δημιουργία έχει στά βραχέα τή δική της φυσιογνωμία. Πλουτίζει τις μορφές κάθε νέου πολιτισμού. Γιαυτό είναι αναγκαία κι’ απαραίτητη ή αυτόνομη κι’ απεριόριστη δράση του καλλιτέχνη.

Δέ νοείται και δέ δικαιολογείται ή παρουσία του συγγραφέα στη ζωή, όταν είναι ξένος ή στέκει μακριά από τή διαπαιδαγώγητη και τήν πρόοδο του λαού του. Αυτόνομη τέχνη θά πεί ελεύθερη κι’ ανεξάρτητη. Άποφέρει από τήν υποκειμενική ή τήν αντικειμενική πραγματικότητα. Είναι μιὰ απαραίτητη θροφή τ’ ανθρόπινου γαιτού κι’ οί ώριμοι καρποί του. ‘Η αυτόνομη δημιουργική δραστηριότητα δέν πρέπει ποτέ νά χαλκείται, νά λογκκίνεται και νά καταπιέζεται, γιατί... δέ συμφέρει σέ κρατοκντες, ή λογική άσύμνηση, ή πνιματική άνθηση.

‘Η αυτόνομία πρέπει νά άσκειται μέ ειλόβεια και ιερότητα. ‘Επιτελεί ή ιστορικό ρόλο, μιὰ φυσιολογική άποστολή ύπέρ του καλού και τ’ άγαθού. Δέ μās παίρνει ό χώρος για εύρύτερες άναλύσεις του θέματος. Μά δέν είναι λογικό και δίκαιο νά έκτερέπονται οί καλλιτέχνες μέ νοσηρό, ψεύτικα, κι’ άπίθανα κατασκευάσματα, νά διαβάλλουν τοίς ανθρώπους πόχον άνάγκη νά βαδίζουν σέ δρόμους καθαρούς χωρίς άγκάδια και τριβόλια.

‘Η αυτόνομη τέχνη έχει τόν αίθορμητισμό τή φυσιολογική της άπόρεια και νομοτέλεια. Κάθε έξαρτησή της, τή δεσμεύει τή χαντακώνει. ‘Η αυτόνομη τέχνη είναι ή γήσια μορφολογική πηγή, που ένεβριζει και παράγει άρμονική και κομμορφία άληθινού πολιτισμού. ‘Ο αυτόνομος δημιουργός, ώφείλει νά κρατάει τή σφραγδα της μορφής της προσωπικότητας και της ειλθίνης. ‘Όταν ένας λαός έχει όλα τ’ άγαθά μέ ιτότιμη και δίκνη καινομή, δέν ύπάρχει λόγος νά ύπονομείται ή αυτόνομία της τέχνης. ‘Η αυτόνομία είναι προϊόν άτομικής έμπειρίας.

Κάθε μορφή (δηλαδή τρόπος έκφρασης) έχει τή δική της αυτόνομη καταβολή. ‘Όσες έκιδράσεις κι’ αν άφομοιώσει ό καλλιτέχνης μέ τόν εύρύτερο δρο στο κάθε είδος, θά αποκρυστάλλώσει τή δική του αυτόνομη έπίσταση. Οί συγγραφείς έχουν χρέος νά γράφουν δ.π. ύπαγομένη ή συνειδηση. Νά μη παραμένουν δπως έδω, άβήθητοι, νά κάνουν σφτηνοίς συμβιβασμοίς και ν’ άπονεκρώνουν τις δυνάμεις των, νά σθήνουν τις δξίες, καιν άπολώσουν εκείνα που είναι γεννημένα. Π.χ. γράφουν για τήν πείνα, τήν άνεργία, ή τά έγκλήματα των ανθρώπων στο περιβάλο που ζοίνε. Αυτό το ύλικό μπορεί νά γίνει τέχνη άριστη μέ άμειη και δυνατή συγκίνηση. ‘Όμως τό εύργετικό είναι : Νά κάνουμε τοίς ανθρώπους νά μη πεινούν, νά μη ύποφέρουν, νά μη σκοτώνονται. ‘Η αυτόνομία στην τέχνη, έκτελεί τό μεγαλύτερο και τόν καλύτερο δημιουργικό ρόλο. ‘Εχει άιατόφευκτα και τις ιδεολογικές της έκιδράσεις. ‘Όφειλε ό λογοτέχνης, νά ήμπτέεται, άλ’ τις ά άγιες

... Δ Π Τ Α Σ Ι Α

.
 'Ο αιματηρός Σταυρός . . .
 βραδύς Ιερός,
 περνᾷ ὁ καιρός
 μά πάλι μακριά ξαναγυρίζει
 σὰ νέο φῶς
 κ' εἶναι κρυφός,
 κρυφός εἶν' ὁ καημός
 πού μέ φλογίζει!
 'Ωϊμέ κι ὠϊμέ,
 κρυφέ καημέ
 στήν πρέπουσα ὦρα
 γίνε λουλούδι, γίνε ὀπώρα,
 δῶσε στή χώρα
 τήν ὀμορφιά καί τήν τροφή,
 μέ μιὰ στροφή,
 ἵά ξαναφτάσει στήν κορφή
 τῶν πεπρωμένων!
 τόν δίκαιον αἶνον
 Ποιός θ' ἀναμέλψει
 τῆς καινούργιας ἐποχῆς;....

Γ. ΑΘΑΝΑΣ .

Ε Π Ι Γ Ρ Α Μ Μ Α

Τουρκεραγιάς τοῦ Φαναριοῦ δέν εἶμαι
 Νά προσκυνῶ Μαργαριτιώτη ἀφέντη.
 'Η ράτσα κι' ἡ γενιά μου μολογάει
 στοῦ χάροντα νά βρίσκομαι τὸ γλέντι.
 Τό χῶματα τοῦ Πύρρου δέ ντροπιάζω
 Οὔτε καί τῆς Τζαβέλλαινας τῆ χώρα.
 Σκλάβους γυμνοῦς νά βλέπωδὲ φτουράω
 Οὔτε τυράννου δέχομαι τὰ δῶρα.

Η Ζ Ω Η

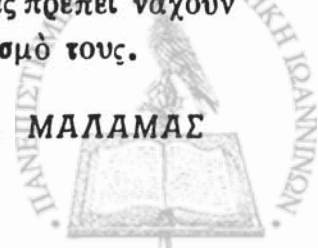
"Ονειρο πλάνο ἡ ζωή
 πού βλέπουμε τὰ βράδια,
 ἡσκίος κοράκου πού περνᾷ
 σέ βράχους, καί λαγκάδια.
 Μ' ἐλπίδες καί μέ τάματα
 μᾶς κουναράει, μᾶς θρέφει
 ὡς πού μιὰ μέρα 'πάνου μας
 σωριάζει μαῦρα νέφη
 Μεσοδρομῖς μᾶς παρατάει
 κι' ἡ θύελα μᾶς παίρει
 καί τι' ἀπογινόμεστε
 κανένas μας δέν ξέρει.

ΣΠΥΡ. ΜΟΥΣΣΕΛΙΜΗΣ

ἰῶν ψυχῶν, νὰ ὑποκινεῖται ἀπ' τὸν ἀνθρωπισμό του, ν' ἀγωνίζεται γιὰ τὴν καθολι-
 κὴ ἀξιοπρέπεια, νὰ τᾶσεται μέ τὴν τετράγωνη λογικὴ καί τὴν κοινωνικὴ δικαιοσύνη.

"Ἐτσι, ἀντλώντας τὰ θέματα ἀπὸ τὴ ζωὴ τοῦ λαοῦ, οἱ καλλιτέχνες πρέπει νάχουν
 τὴν πλήρη αὐτονομία, γιὰ νὰ ἐκπληρώνουν ἀκέρια τὸ φυσικὸ προορισμὸ τους.

Λ. ΜΑΛΑΜΑΣ

ΜΟΙΡΟΛΟΓΙΜΙΑΣ ΜΑΝΑΣ

Παιδί μου, πᾶν νά σε σκοτώσουνε,
γιατί 'χες κάποια ιδέα στο μυαλό σου....
Γριούλα γώ... δέν ξέρω πολλά γράμματα
μά ἀδικο τόν βρισκω τό θανό σου!

Εἴσουνα τό παιδί μου τό μονάκριβο.
Κακό δέν εἶχες μέσα στήν καρδιά σου
κι ἀπό μικρός εἴσουν ἀγνός σάν ἄγγελος
ἤρεμη καί γλυκειά 'ταν ἡ μιλιὰ σου.

Κάθ' ἀδικιά τοῦ κόσμου σέ βασάνιζε!
Δέν ἤθελες μυρμή, κι νά πατήσεις
κι ἀκόμα σέ αὐτούς πού σέ δικάσανε
δέ θέλησες ποτέ ν' ἀντιμιλήσεις.

Γά βράδυα σά στό τζάκι μπρός καθόιστε
κι ἐσύ σοφά κι ἀπλᾶ μοῦ τά ζηγοῦσες
τύτά πού ἀπ' τά βιβλία σου μοῦ διόβριζες
λαχτάρες πόσες μέσα μου ξυπνοῦσες!

Πολλές φορές θυμάμαι, ὅταν σέ ρώταγα :
« γιατί μέσα στόν κόσμο τόσος φθόνος,
γιατί κιούτε μιὰ μέρα νά μή βρίσκεται
πού νά μή μᾶς πικροπιάνει κάποιος πόνος ; »

Σέ πᾶν μέ χειροπέδες τῶρα γιέ μου
Καί πῶς νά παραβγεις θύμα ἀδικίας,
ἐσύ πῶχεις τή δύναμη τῆς σκέψης σου,
μ' αὐτούς πῶχουν τή δύναμη τῆς βίας ;

ΔΩΡΑ ΜΟΑΣΣΟΥ - ΒΑΡΝΑΛΗ

ΜΙΑ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ

Στὸ Θωμᾶ Β. Καραφύλλη

Ἦρθες ἀπ' τὸ Νησί τῆς Ἀφροδίτης
ψάχνω νὰ βρῶ τοὺς ἥρωες καὶ τὴν πίστη στάματια σου γιέμου.
Τὴν ἀγωνία τοῦ ἀγῶνα, τὴν οὐσία τῆς λευτεριάς.

Τὰ βήματά σου στά βήματα τῆς Μαρίας Συγκλιτικῆς πατοῦν,
στοῦ Αὐξεντίου, στοῦ Καραολῆ, στοῦ Δημητρίου.

Εἶναι βωμὸς τὸ Τρώδος, τὰ φαράγκια Θυσιαστήρια
ἡ κορφή του μετέωρο κι ἡ ρίζα του αἶμα.

Στὴν Ἐπισκοπή τὰ κανόνια τῶν ἀγγλων θυμίζουν παρελθόν.
Στὴ Λεύκη παίζουν μέ τό θάνατο οἱ τοῦρκοι καὶ ματαιοπονοῦν

Στ' ὄχυρό τῆς Μανσούρας ἔχουν ἀφήσει τὰ ἐπισκεπτηριά τους
ἡ λεβεντιά κι ἡ Ἑλλάδα.

Τό σήμαντρο τῆς ἱστορίας ξεφυλίζει τὴ μαργαρίτα τῆς μοίρας
κι οἱ τοῦρκοι θά εἰσπράξουν τὰ γραμμάτια τῆς νέας ἐποχῆς.

Ἡ ἀξιοπρέπεια εἶναι πηγᾶδι πού πνιγονται ὄσοι τὴν ἀγνοοῦν

Φωτογραφία. Ἀθάνατη ψυχὴ τοῦ Νησιοῦ!
Δέν ὑπάρχουν ἐμπόδια. Δέν ὑπάρχουν φραγμοί.
Στῆς ἐπίγνωσης τὰ χέρια κρατοῦμε τὸ αὔριο.

Κύπρο μας κόρη τῆς Ἑλλάδας ἀδερφή τοῦ παιδιοῦ μου.

ΑΝΘΟΣ ΠΘΓΘΝΙΤΗΣ

Σ' ΑΝΩΝΥΜΟ ΝΕΚΡΟ ΑΓΩΝΙΣΤΗ

Άξερφέ πού έπεσες για μάς,
 τιμούμε τή μνήμη σου αιώνια.
 Άναπνέωμε τ' άγέρι τής μορφής σου,
 προσκυνούμε τόν άώνυμο τάφο σου,
 ύμνοϋμε τ' άγραφ' όνομά σου.
 Καί σέ θυμούμαστε !
 Όταν γελοϋσε ό ήλιος στά χείλη σου,
 όταν χτιούσες τά κάστρα τ' άγώνα,
 όταν περιφρονούσες τό θάνατο περήφανα,
 στή σπουδή τ' ανθρώπινου μεγαλείου.
 Κι άν σέ πίκραναν τ' άδέρφια...
 ήσουν αίμα άπό τό αίμα τους,
 κομάτι σάρκα άπ' τή δική τους.
 Κι ήταν στιγμές πού έγκαταλείφτηκες!...
 για νά φανείς πιό γεναιόψυχος.
 Πέρασες μαϋρες μέρες...
 είχαν γουβιάσει τα μάτια σου άπ' τήν πείνα.
 όμοιαζες σά φάντασμα σπηλιās.
 Κι όμως άλώνιζες τό θάνατο.
 Μπορεί και νά προδόθηκες
 μ' ένα φιλι ύποκρ.σίας,
 μ' ένα χαμόγελο βαμένο.
 Στο δάσο τής μελαγχολίας
 δέ λάλησε τ' όρνίθι τής χαράς,
 Καί σ' είχαν προδομένο...
 Έσβησες για τήν πίστη σου
 νά θρέψεις άγάπη τούς μισόζωους.

Ἔτσι ὑπῆρξες
 καὶ ὑπάρχεις,
 γιὰ τὴν ἀλήθεια
 καὶ τὸ δίκιο.
 Πέρασες κι ἔλαμψες
 μέ τ' ἄρματα ζωσμένος,
 μέ τάργυρά φεγγάρια,
 μέ τ' ἀπροσπέλαστα πουλιά.
 Ἄπὸ τότε πού ἔπεσες ὅλος φῶς
 παρμερίζουν τὰ σκοτάδια...
 κι ὅλο ροδίζουν πιότερα χαμόγελα στὴ μέρα.
 Δέν ἦσουν ὁ στερνὸς θερμοπύλιος.
 Διαβαίνουν οἱ « Μῆδοι » ...
 Λαλοῦν παράφωνα τῆς δύσης οἱ φλογέρες...
 Κι ἐμεῖς δοξολογοῦμε τάγραφ' ὄνομά σου.
 Ἄς κύλησες σ' ἓνα ρέμα
 βορὰ τῶν κορακιῶν!
 ἢ σκεπάστηκες μ' ἔν' ἀπλοχέρι χῶμα
 καὶ μιὰ λορίδα ντρίλι σάβανο !
 Ἡ ἀθλιότη δέ βολεῖ στὰ χρόνια μας.
 Ζοφλοῦν ἀγάλια οἱ παμφάγοι.
 Τὸ λαδοράντισμα στά μάτια
 εἶν ἓνα τίποτα.
 Μά ἡ θυσία σου
 ζεστή ἀνασεμιὰ σ' ὅλα τὰ κρύα σπλάχνα.
 Φουσκὴ στὴ γῆ τῶν πεινασμένων,
 τροφή στὰ περιβόλια ἰῶν λαῶν!...
 Ἄδερφέ μου, ἀναπάψου αἰῶνια ! ...

ΛΑΜΠΡΟΣ ΜΑΛΑΜΑΣ

ΩΣΑΝΝΑ Ο ΕΡΧΟΜΕΝΟΣ

Κίτρινος, Λευκός ή Μαῦρος,
 έρχεσαι ταξιδευτής από την Ιριδα τῶν ψυχῶν μας
 νά φωλιάσεις στήν καρδιά τῶνπραγμάτων καί τῶνθντων
 Νά δώκεις φωνή στ' άψυχα.
 Νά κάνεις τήν πέτρα νά τραγουδήσει τήν παρουσία σου.
 'Η άφροδάχτυλη αύγή σε προμηνάει.
 Σε προμαντεύουν οί δρόμοι μέ τά κλάζοντῶν αύτοκινήτων
 Οί συρμοί μέ τά διαπεραστικά τους σφυρίγματα
 καί τ' άεροπλάνα μέ τούς μυκηθμούς των
 τραγουδάν τόν έρχομό σου.
 Οί άχθοφόροι μύμηγκες,
 τό φιλάρεσκα έντομα,
 χτυποῦν τά κρόταλα τῶν φτερῶν καί σ' άνυμνοῦν.
 Τά κρίνα... "Α, τά κρίνα...
 Ποιός σε ζωγράφισε στά τρυφερά τους πέταλα
 ποιά παρθένα αύρα σε μεταμόρφωσε— μουσικό άρωμα;
 Έκαμες άκάτιο τά δάκρυα τοῦ κόσμου !
 καί ταξιδεύεις κι' έρχεσαι,
 έρχεσαι ... έρχεσαι,
 σύ πού στολίζεις τήν άνοιξη
 κι' ώραίζεις τά θέρη, μέ τήν πάμπλουτη συγκομιδή
 τῶν ρόδινων χαμογέλιων!
 'Ωσαννά ο έρχόμενος!
 δοξολογοῦμε τήν παρουσία σου
 στήν αιώνιότητα τῆς προσμονῆς μας.

ΠΕΤΡΟΣ ΟΛΥΜΠΙΩΣ

ΑΝΑΠΟΛΗΜΑΤΑ

Γυρνᾷς καὶ βλέπεις μιὰ στιγμή
 στὸ διόβυ σου ξωπίσω
 καὶ σούρχονται στὴ θύμηση
 ἀνάμνησες γλυκές
 Καὶ μέσ' στ' ἀναπολήματα
 πού τίς καρδιές μεθοῦνε,
 μαύρο τό μέλλον σκοτεινό
 στ' ἀγνάντεμα τό νοιώθεις.
 Οἱ ἐλπίδες σβήνουν χάνονται
 ἢ σκέψη σου θολώνει
 Στοῦ χρόνου τό σφυροκόπημα
 ν' ἀντῆξει ποιὸς μπορεῖ!
 Καὶ νοσταλγεῖς τό παρελθόν
 τὰ μάτια σου βυρκαίνουν
 σέ θύμησης ζωντάνεμα
 νά κλαῖς πικρὰ ποθεῖς.

ΠΑΥΛΟΣ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ

⚡

◇ Ι Τ Σ Ι Γ Γ Α Ν ◇ Ι

Στῆς ἑξὶ χῆς τὸν ἔρημο τὸ δρόμο
 τί θέρυβο κι' ἀνησυχία κάνει
 τό βουερό ποτάμι τῶν Τσιγγάνων;
 Ἄιτέλιωτα καὶ σκορτιστά μπυλοῦκια
 μέ τὰ βιολιά καὶ τὰ τραγοῦδια τους διαβαίνουν,
 Ταξιιδεφτὲς παντοῖνοι' μιᾶς θάλασσας!..
 Μὲ τὰ βιολιά καὶ τὰ τραγοῦδιᾶ τους παρῆκει
 στὸ δάσος μέ τίς φλαμουριές θ' ἀράξουν.
 Γοργὰ στὴ μέση ἀπ' τὰ τσαντήρια τῆ φωτιά θ' ἀνάψουν.
 Κι' ἐνῶ τραγῦρω θὰ χορεῦθουν φλογερὲς Τσιγγᾶνες,
 κι' ἄλλοι γλυκά θὰ τραγουδοῦν ἄλλοι θὰ « παίζουν »
 στὴν πολιτεία δῶθε, μακρινοὶ οἱ ἤχοι τους θὰ φτάνουν.
 σὰ μουσική θ' ἀκούγονται Ἰντερμέντζου
 ἀπόνα δράμα λαϊκὸ ἀπόνα δράμα!..

ΒΑΣ. ΜΑΡΓΑΡΗΣ

ΜΕ ΤΗΝ ΠΕΙΘΡ ΤΩΝ ΑΡΙΘΜΩΝ

● Νά γιατί οι άσιατικοί λαοί πεινοϋν, και μαζί τους και οι λαοί τής 'Αφρικης και τής Λατινικης 'Αμερικης: 40 εκατομμύρια άγγλικές λίρες ξοδεύονται τό χρόνο για τοίς πολεμικούς έξοπλισμούς. Τά μισά άπ' αυτά ξοδεύουν οι Η.Π. τής 'Αμερικης.

● Στις Η.Π. Α. τά 680)0 άπό κάθε φορολογούμενο δολλάριο πάει για τοίς έξοπλισμούς.

● Δύο δισεκατομμύρια δολλάρια διαθέτουν οι Η.Π. Α. στό «μυστικό πόλεμο» έτησίως γράφει τό περιοδικό τους «Γιουνάϊτεντ Στέιτς Νιϋς...» έναντίον τών έθνικοαπελευθέρωτικών κινήματων τών λαών που θέτουν σέ κίνδυνο τ' άμερικανικά συμφέροντα σέ 50 χώρες. Στο «μυστικό» αυτό πόλεμο μετέχουν 25.000 ειδικώς εκπαιδευμένοι άμερικανοί.

● Στη Σοβιετική Ένωση 6 μέσος όρος ζωής είναι σήμερα 70 χρόνια και σύντομα προβλέπεται νά φτάσει στί 85.

● 'Η Σοβ. Ένωση διαθέτει τό ήμισυ τών ίατρών τής Εϊρώπης και τό 1/4 τών ίατρών του κόσμου. 40.000 ιατρικά ιδρύματα έξυπηρετοϋν έτησίως 1 δισεκατομμύριο άσθενείς και πραγματοποιοϋν 100 εκατομμύρια κατ' οίκον έπισκέψεις. Στα μεγάλα εργοστάσια έχουν οργανωθεί 1.000 ιατρικές ύπηρεσίες και τό ποσοστό τών ίατρών είναι 20 για κάθε 1.000 κατοίκους, έναντι 12 πού άναλογοϋν εις Η. Π. Α. Στην ΕΣΣΑ λειτουργοϋν 2.000. Σταθμοί πρώτων βοήθειών πού διαθέτουν 10 (00 νοσ)κά αυτοκίνητα. Σέ 166 Νο-

σοκομεία ύπάρχουν Σταθμοί ύγειονομικής άεροπορίας ή όποία έξυπηρετεί τή μεταφορά τών άσθενών.

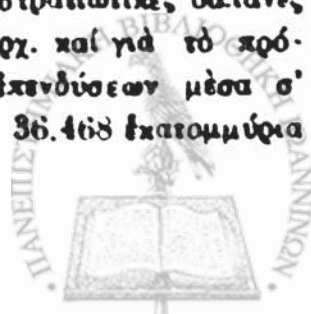
● Οι πρίγκιπες (πού σχεδόν ούκ έστιν άριθμός.....μικρών μετά μεγάλων...) του 'Ιμπν Σαοίντ τής Σαουδαραβίας πού καναρίζουν οι άμερικανοί για τά χρυσοφόρα του πετρίλαια, λαμβάνουν έτσι για χαρτζιλίκ(!) ήμερησίως 3.000 δολλάρια.

● Στο 120 περίπου κορίτη τής ύψηλίου τά 106 κυβερνοϋνται δημοκρατικά. Και μόνο τά 14 άπόρριαν βασιλεία, πριγκιτάτα, έμιράτα και δουκάτα, πού πλην άπό τό πολυπλόκαπο άκόμα βρετανικό βασίλειο...τ' άλλα είναι σχεδόν άνυπολόγιστα! Άπό άποψη σύγχρονου πολιτισμοϋ και δυναμικής λογίως.

● Στο κρατικό Μουσείο τής Πράγας, βρίσκειται ή μοναδική στήν κόσμο Συλλογή με 4 000 σχέδια κλωμάνα άπό τά χειράκια 15.000 παιδιών ηλικίας 8 έως 14 χρόνων μέσα στό χειλωρικό στρατόπεδο του Τερεζίν πού θιντωώθηκαν άπάνθρωπα άπ' τοίς κανίβλους ναζήδες.

● Στην Κούβα, έγινε ένα άπ' τά μεγαλύτερα έργοστάσια πειτειλής τής Λατινικης 'Αμερικης. Σέ έξη μήνες προβλέπεται εύρεία έξαγωγή, με παραγωγή 70.000 άμποϋλας τήν ήμέρα.

● Στη δεκαετία 1955—64 ή Έλλάδα διάθεσε φανερά για στρατιωτικές δαπάνες 46. δις 643 εκατ. δρχ. και για τό πρόγραμμα κρατικών έξενδύσεων μέσα σ' αυτά τά χρόνια μόνο 36.468 εκατομμύρια δραχμών.

★ ΟΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ ΚΙ Η ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ★

ΚΡΙΤΙΚΕΣ ΣΙΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΤΑΚΗ ΔΟΞΑ:

« Ήλειακή Γραμματολογία »

Πολλοί έπιχείρησαν άλλα βιαστικά, πρόχειρα, μεροληπτικά, να παρουσιάσουν διάφορες ανθολογίες εποχών και ανθρώπων τής καλλιτεχνικής δημιουργίας. Όμως δέν πέτυχαν όλοι μιá σοβαρή αντικειμενική και σωστή προβολή κι' άπαθανάτιση τών μορφών τής Κουλτούρας. Ό άκουρχατος έργατης, τής λογοτεχνίας μας κ Τάκης Δόξας καταπιάστηκε φαίνεται μ' αυτό τό είδος μέ ξεχωριστό ζήλο κι εύσυνειδησία και πέτυχε.

Ό γνήσιος αυτός πνευματικός άνθρωπος λάτρεψε τόν τόπο του και τόν τιμάει πολύ. Άξιολογεί θαυμάσια τό ύλικό του. Ό Τ. Δ. στάθηκε τό τελευταία χρόνια ό αγέρωχος κι άμόλευτος βράχος από τά ύποπόδια και γλοιώδικα κύματα τής συμβατικής και σάπιας σαλονίστικης κριτικο-λογοτεχνικής Άθήνας. Μιά καθαρή συνείδηση, μιá τίμια φωνή Κράτησε πάντα ψηλά τή σημαία, τή θέση και τή γόνιμη ύπαιρξη τής λογοτεχνίας στη νοτιοδυτική μας Ελλάδα. Έδωσε άρκετά έργα. Στόν πεζό του λόγο, έπιπλέει μέ μιá ξεχωρη ψυχογραφική Ικανότητα. Όπογραμμίζω ιδιαίτερα τ' ανθρωπομορφικό στοιχείο στην τέχνη του. Όλα κινούνται έμψυχα κι άψυχα στο χώρο τής μνήμης και τής συγκινησιακής καταγραφής. Τά διηγήματά του ύποβάλλουν. Μερικά έχουν βαθιά δραματικότητα όπου έπεξεργάζεται τραγικές ανθρώπινες καταστάσεις.

Ό συνέπεια ό πόνος κι' ή άγάπη του για τίς μορφές γραμμάτων και τέχνης εύνομού Ήλειας, άποτελείσε τό βασικό κίνητρο για τήν περιουλλοντή και τήν έκδοση τής « Ήλειακής Γραμματολογίας ». Στό από 235 σελίδες βιβλίό του αυτό, δέν είμαστε σε θέση να γνωρίζουμε τά πρόσωπα για να σταθούμε μπροεί σε τυχόν παρατηρήσεις.

Πάντως εκείνο που κανείς διακρίνει σε μιá πλειάδα από δεκάδες ανθολογημένους συντοπίτες του, είναι τό εύγενικό πάθος του συγγραφέα, να μη καταχωνιάζονται από τήν άδιαφορία στη λησμονιά και τήν παραγνώριση, πολλοί άδικημένοι κι άφανείς έργατες του λόγου. Είναι ένα φωτεινό παράδειγμα ή « Ήλ. Γραμματολογία » κι άποτελεί έπαινο και τιμή στον Τ. Δόξα. Ένημερώνει, προβάλλει, διαφωτίζει. Διδαχτική ανθολογία για όλους. Κείμενα από Ήλειωτες λογοτέχνες, ποιητές, Ιστορικούς συγγραφείς και λόγιους από τό 1875 και δωθε. Τό βιβλίο χωρίζεται ανάλογα μέ τά είδη του λόγου σε καλή διάταξη. Γίνεται ανθολόγηση παράλληλα και τών ζωγράφων τής Ήλειας.

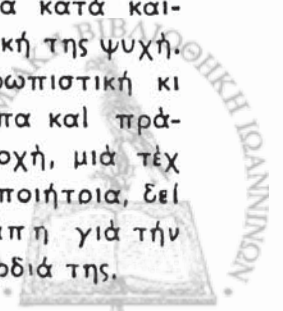
Γενικά, ό συγγραφέας δίνει τό άνοιγμα ενός δρόμου, τήν έγκαινίαση μιās σταχυ-λόγησης αξιών. Έχει τό βάθος μιās ούσί-ας και τό πλάτος μιās δικαίωσης. Τά περιεχόμενά του είναι κομματιαστά, μά καιρία κι αύθυπόστατα πάνω στη φιλολογική πορεία κι εξέλιξη τών ήρώων. Είναι άγκά-λισμα και πρόβαλμα χωριστών κι ένωμένων μορφών. Με τήν αναλογία σε μικρό ή σε μεγάλο λιθάρι πρò έθεο' ό καθέναι, πάνω στο οικοδόμημα τής πνευματικής και καλλιτεχνικής μας Ιστορίας.

★

ΧΡΥΣΑΝΘΗΣ ΖΙΤΣΑΙΑΣ:

« Στάχια από τόν Άγρό μου »

Και τά « Στάχια από τόν Άγρό » τής Ζιτσαίας, είναι ποιήματα θρεμένα κατά καιρούς μέσ' από τή μεγάλη ποιητική τής ψυχής. Μιά μουσα εύσυνείδητη, ανθρωπιστική κι άρμονική, άφιεωμένη σε πρόσωπα και πράματα που συμβολίζουν μιάν έποχή, μιá τέχνη, έναν άγώνα, μιá νίκη. Ό ποιήτρια, δείχνει τήν ξεχειλισμένη από άγάπη για τήν Ελλάδα και τούς ανθρώπους καρδιά τής.

Τά ποιήματά της τούτα, ανεξάρτητα από την επιλογή των μορφών, και της τιμής που προσπορίζει σ'αυτές, έπισφραγίζουν και την πλήρη ώριμότητα μιας μακρόχρονης ποιητικής εύφορίας. Κρουστές και καθαρές οι νότες. Έδω κι εκεί δραματικές διαποτισμένες από μια γλυκάδα ψυχικής άρχοντιδας, πού θαρρείς και προέρχονται κατευθείαν από παλαμικές κρουσταλοπηγές μια πολυζήλευτης άθανασίας. Πολλά άπ' αυτά υπερέχουν μεταξύ τους όπως τό « Σέ μια Έπειρωτοπούλα Άντάρτισα » τό « Έλεγείο »τόν Άγγουλί.

« Στο Λορέντζο Μαβίλη », « Στο σκοτωμένο άγωνιστή » στή « Σύγχρονη γυναίκα », « Όταν πλαταίνει την καρδιά σου πορτογικά και σκύβεις - άδελφή - στόν ξένο πόνο. /

Όταν μεγάλα σε δοιούν Ιδανικά σέ καμαρώνω, » Βαθύτα, τά « Στάχια... » πού άναβρίζουν άπό τό πλούσιο αίσθημα της Ζιτσαί σ, γίνονται όλα μια ύμνωδια ένα καύχημα, μια θαφνόστεφτη λιτανεία για τά ώραια και τά μεγάλα προτερήματα του λαού μας, την άσύγκριτη αύτοθυσία, σαν έκείνη του Σουκατζίδη : « Έτσι κι ώς τή στερνή τήν ώρα του και με τίς άλυσίδες πολεμοῦσε /κι όταν τά βόλια των έχθρών τον σημαδεύσαν .. /τόν Έθνικό μας Έγνο τραγουδοῦσε. » Έχει θροιάσει στην ψυχή της τη γένεττα Έπειρο και τή σκλάβια άδερφή τήν Κύπρο. Τίς τραγουδάει μ' ένα φλογερό καημό κι ένα τικρό παράπονο παλιού ξενιτεμένου. « Τό γράμμα του πληγωμένου αίχμαλώτου » είναι δραματικό παράδειγμα, γίνεται κραυγή και κάλεσμα ειρήνης πανανθρώπινο. Άν ή ποίηση της Χ.Ζ. τείνει σέ μια κάποια μονοτονία άπό έμοούσιες συχνές έπαναλήψεις, είναι τόσο εύγενικά και δροσερή πού κατασταλάζει ένα υπέροχο λυτρωτικό χυμό. Και λάμπει μ' ένα πασίφωτο διδαγμα σ' άνώτερα αίσθήματα κι ήρωικές άξίες.

Η Ζιτσαία είναι ολοκληρωμένη ποιητική προσωπικότητα, κι έχει πιά πάρει τή διαλεχτή της θέση στόν Παράδεισο της Νεοελληνικής μας ποίησης.

ΑΝΘΟΥΛΑΣ ΖΟΛΔΕΡ:

« Γαλάζια Φυγή »

Γιατί νά φύγεις; / Χάθηκε ή ζωή / ή

όμορφιά / τά νιάτα./

... Κρεμάστηκαν στό σταυρό της άγάπης σου / .. Και σέ τραγουδώ άγαπημένε... »
 « Η γνωστή ποιήτρια άπ' τό Άγγίνο κ. Άνθούλα Ζόλδερ, ζει έντονα στή « Γαλάζια Φυγή της » τήν αναπόληση. Δημιουργεί ένα ζεστό κλίμα νοσταλγίας μιας έξιδανικευμένης άγάπης. Μ' αυτό υποδηλώνει και τήν άδικία, άφύωνα γοργό κι άνεπίστρεφτο άγαθο τήν ανέλετη ροή τ' άπύθμενου χρόνου. Ένας λεπτός ψυχισμός άποδίνει τήν πικρή γεύση και τό παράπονο μιας πλούσιασυναίσθηματικής γυναικειάς ιδιοσυκροσίας. Έξυφαίνει τ' όνειρο μοιρολογώντας τήν υύτοπάτη πού πρέχεται άπ' αυτό. Έκφράζει εύγενικά τή λατρεία της σέ μια μορφή πού τής φλειψε παράκαιρα Τό βίωμά της τούτο, μ' όλη τή συμπάθεια πού άποπνέει θά μπορούσε νά γίνει άγαπητότερο, άν τό έντυπε μέ εύρύτερο ένδιαφέρον για τά προβλήματα του κοινωνικού μας κόσμου. Πάντως μέ μια άκατασίγαστη αίσθητική και λυρική γενή, μας χαρίζει τήν ποιητική άνθοφορία της. Τή « Γαλάζια Φυγή » της τή βίβασουμε κατά μέρος διδαχτική πάνω στο αώνιο άνθρώπινο αίσθημα στόν άβολο πρωτινο έρωτα, πού έπειτα ή θλίψη για τό γοργό κι υ πέρασμα δίνει στό άτομο μια άποτίμηση και μια παρηγοριά. Κι έδω είναι πιότερο πού διαφαίνεται ή δική της προσωπικότητα, και παίρνει μια άνάλογη θέση άνάμεσα στις καλές ποιήτριες της χώρας. Όπου όμως μιλάει μέ στίχους ταξιδιωτικών έντυπώσεων, δέν άποκρυσθάλωνει σφιλιά τήν προσεχτική κι αύστηρή κατεργασία των στοιχείων πού καταξιώνουν μίον άκρία ποίηση Τά υλικά πού συνθέτουν ένα είδος τέχνης δέν πρέπει ποτέ νά χαλαρώνουν τή σύνθεση και τή δομή τους. Η κ. Ζόλδερ είναι όληθινή, ποιήτρια. Γιαυτό όταν πλάθει ποίηση δέν πρέπει ποτέ νά παρασύρεται σέ πληθωρική περιγραφή, πολλά έπίθετα, και ρητορικές λέξεις. « Μές στα πρασινογάλαζα και μέ χρυσές άνταύγειες νερά, μεγαλόπρεπο λικνιστό ποτάμι ». « Τή βελούδινη πράσινη βλάστηση και τήν όμορφη καστανή γή » κτλ.

Κι όπως οι λέξεις « φαντασμαγορικό πανόραμα, « Μεγαλοπρέπεια της Αύστριας » κ. ά. ζημιώνουν τήν ποίηση. Οι ποιητές πού

έχουν απόλυτα καταχτημένη την τεχνική ή πλευρά στο στίχο, δε μιλούν με το σιμ πέρασμα. Άλλ' αφήνουν να το βγάλει ο ίδιος ο αναγνώστης. Όμως να κι ο λιτός κι άρτιος στίχος της: «Τά μάτια σου /μου μίλησαν για τή χαρά/ κι είδα την άνοιξη στα βάθη της καρδιάς μου/. Όπου ή ποιητή της θυμίζει Μαλακάση και Λαπαθιώτη αναβλύζει μιάν άμεση συγκίνηση. Στο κεφάλαιο της «Σπονδείο» ο άπόηχος της κ. Ζ. είναι πικρός και σκληρός, και γίνεται μετάλινη κραυγή ειαμαρτυρίας, προανάκρουσμα για το υπέρτατο χρέος της ειρήνης, μά και μαζί τιμητική μυσταγωγία στις άπέθαντες μνήμες Μερικά της ποιήματα είναι πολύ σημαντικά. Φτάνουν το θέος που βγαίνει από την τραγικότητα. Έκδηλώνει όργη και κατάρα για τους πολέμους με την «Κόρη της χιροσίμας» «Άννα Φράνκ» «Άδερφοσύνη» «Στ' άδέλφια του κόσμου» «Στου Ισχυρούς της γη» κ.ά. Έχει διάχυτη άνθρωπιά. Ξορκίζει τον άδικο θάνατο.

Παίρνει ήρωική στάση και θέση, συμπωννεται βαθιά τή δυστυχία των «δυσαστεμένων άδερφών». Έτσι εκπληρώνει κοινωνική άποστολή. Και τή συχαίρουμε θερμά.

★

ΝΑΝΑΣ ΚΟΝΤΟΥ

« Δόνηση »

Άπ' τή Θεογική μάς έστειλε το βιβλίτης «Δόνηση» ή κ. Νανά Κοντού σέ έλεύθερο στίχο. Βραβευμένο. Δέ λαβαίνω ποτέ ύπ' όψη μου τά βραβεία. Το χωρίζει σέ τρία μέρη: Στήν «Περιπάθεια» που διαφαίνεται κάπου-κάπου ένα όρνητικό κλίμα, όπου το θετικό μέρος χάνει σέ στίχους μιá συνοχή. Το «Προσκύνημα στο Πνεύμα» είναι ένας ύμνος στα σύμβολα του παραδοσιακού μας πολιτισμού. Στις «Φλόγες του Πάθους» πετυχαίνει σχεδόν μιá τελειότητα στην ποιητική της έκφραση. Η Ν. Κοντού είναι έκλεκτική κι άξιολογο ταλέντο. Γράφει μιá ζοστή ένδιαφορική ποίηση. Χαίρεται κανείς μερικά

ύψηλά ποιητικά πετάγματα. Μιá ποίηση κρουστή μετρημένη, άληθινού πάθους και βάθους. Έπιχειρεί μιá λυρική άνανέωση. Στις «Φλόγες του Πάθους» ένας πουριτανικός ρεαλισμός παρά τή ρητορική του έπένδυση, υποβάλλει. «Σπήλαια σταλαγμίτες τά δακρυά μου| Σου δόθηκα όλόψυχα/ πρωτόγονα συγκλονιστικά| κυριαρχεί στο έπίκεντρο των αισθήσεων με| Μέλι άγνης κερήθρας| τρύγος φιλιών ήδονής| καιίει τήν ψυχή μου» Έχει μιá δύναμη ή κ. Κοντού. Μά αυτή ή δύναμη της δημιουργικής της φαντασίας άς μη δυσκολεύεται. Κι' άς μη προσπαθεί να δίνει τέχνη μόνο γι' ούστηούς και πολυκαλλιεργημένους αναγνώστες. Το δυνατό δέν είναι ποτέ στο έυκολοκατάληπτο. Η τέχνη που όφελει πλατύτερα κοινωνικά στρώματα, βρίσκει στο λιτό, σ' άτλή, στο καθάριο. Πάντως ή υΐσθηση του 'κλεπτισμένου και του δυνατού, ώθει τήν ποιητική σ' άνώτερα ποιητικά γυμνάσματα. Αυτό είναι προς τιμή της. Το ύφος της είναι προσωπικό. Έχει ένα χρώμα κι' έναν τόνο υπερβατικής νοσταλγίας. Το αίσθημα της αγάπης ή της φυγής συνεπαίρνει. Έκδηλη ή προσπάθειά της να φιλοσοφήσει τήν υπαρξιακή μας ύπόσταση δεμένη με τή φύση, το θάνατο, το μηδέν. Άπηχεί με ίδιομορφία τις έσώτερες φωνές της. Άντικαθρεφτίζει σιλιπνά τά φυσικά κάλλη της ζωής. Μερικοί γλωσσικοί άκροβατισμοί ζημιώνουν. Μιá ποίηση γίνεται πιό λαογαπήτη όταν έχει πιότερη κοινωνική πνοή. Στή συντριβή, τήν άλοίωση, και τήν άλοτρίωση του ύλικού, το αίσθημα του μηδενισμού ή του πεσιμισμοú, δέ δικαιώνει απόλυτα τήν ποίηση. Ούτε μονάχα τ' όνειρο: «Τί με νιάζει άν θά γίνω| άέρας, σκόνη, χώμα, νερό| σάν θά πάψω [να νιώθω] μήπως στή θύελα θά πονώ; στο χώμα θά κρυώνω;| Ένα μόνο με νιάζει| που δέ θά μπορώ να κάνω όνειρα για Σένα αγαπημένο.» Η ποίηση δέν είναι όμως ξηρή όνειρωπώληση. Είναι και χειροπιαστή ζωή. Όμως ή Ν. Κ. το πνεύμα με τήν ύλη πετυχαίνει να τά συκερνάει με το γλυκό κρασί της μαγείας δίνοντας τή μέθεξη της τέχνης. Στή «Δόνηση» φαντάζει μιá υπερέκδοσια άπλοχωριά και κίνηση. Έκδηλη ή τάση της ποιήτριας να τραγουδήσει τ' άρ-

χαιολατρικά μας σύμβολα. Εικονοκλασικός σφιχτοδεμένος, πρυτανικός ο Λόγος. Συμέτοχη στην οδυνηρή έκφραση του παρόντος: Φέρνω το βάρος] του χρόνου.] Το άγχος της εποχής] μ' ένα σταυρό.] 'Η σκληρότητα των ανθρώπων] με το σιμόνι της υποκρισίας] ρυάκι από αίμα] σφραγίζει την όμορφιά.»

★

ΠΑΝΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥΝΗ:

« Ύμνος σε χρώμα Γαλανό »

Ο κ. Παναγιωτούνης είναι αληθινός και προικισμένος ποιητής. Ζωντανή και θαυμάσια κραυγή και συνείδηση του καιρού μας. Κι' αυτό θα πει ποιητής:

«Αποφθεγματικός έκφραστής του κήματος μιας εποχής. Κοινωνικοκυρινή θα μπορούσα να χαρακτηρίσω την ποίηση στο βιβλίο του «Ύμνος σε χρώμα γαλανό.» Χωρισμένο σε τρία μέρη. Πρώτο και τρίτο τα καλύτερα. Θεότητες που κυριαρχούν σ' αυτά είναι: Ο ήλιος, η μέρα, η αυγή, το φως, ο εξαγνισμένος έρωτας, η ζωή, ο άδικημένος αγωνιστής, ο πολεμένος άνθρωπος. Ο ποιητής στέκει πάντα πλάι του μ' αντρικιά στάση. Έκωμικο, φιλιωμένο αποζητάει το είναι του κόσμου. Πατάει γαρά στο έδαφος της σύγχρονης φιλοσοφικής αντίληψης της Ιστορίας. Τα «εδσματα» του είναι ένα κράμα ρωμαντισμού και ρεαλισμού. Έχουν μεγάλα χαρίσματα: Αοιγόαστο συναισθηματισμό και βαθύ ανθρωπισμό. Όπου μιλάει με τις εικόνες άχτινοβολεί μια φυσική όμορφιά ή μια ζωική άσκήμια. Πάντα όμως υποβάλλει. Άπλός, λαγαρός, ανθρωπίνος, ο Π. τραγουδάει με πάθος κατό κι' εύγενικό τους καημούς τ' άνυπεράσπιστου ανθρώπου, που ποταποί κι' άχαρακτήριστοι συνάνθρωποι πρόδωσαν τους δίκαιους άγώνες που θ' άφερναν γοργά μια καθολική εύτυχισμένη κοινωνική ζωή. Έλέγχει αυτούς που γκρέμισαν τα όνειρα, και συντριφαν το μεγαλείο του αγωνιζόμενου ανθρώπου, στον άλλοπρόσαλλο συρμό των άγριων ατομικιστικών παθών τους. «Πώς μπορούμε να τραγουδάμε ένω οι έμποροι] πωλούν των

παιδιών μας το μέλλον κι' ή ζωή] φθείρεται στα διεθνή χρηματιστήρια:] Κι' έμωσ για όλα αυτά,] πρέπει σκληρά να τραγουδάμε.» Τα μεγάλα γεγονότα κι οι ήρωϊκές πράξεις του λαού μας επέδρασαν, βιώθηκαν στον ποιητή, ο πόνος που περίσσεψε, το δράμα που συγκλόνησε: «Κορίτσια της Καισαριανής] ραντίστε με τριανταφυλόνερο] τα ήρωϊκά κορμιά μας.» Κάπου κάπου συναντάει κανείς τα ίδια μέτρα και σταθμά. Έπισημαίνω και μιά του άτιμελησία στον τονισμό και το διαχωρισμό των στίχων. Μά αυτά, δε μειώνουν τη σημασία γενικά. Δεν είναι τίποτα μπροστά στη θαυμαστή ελικρίνεια και την παρηγία του. 'Η επανάληψη ίδιων λέξεων είναι ένα ντύμα θάλεγα μιά περιέλιξη όμοιότητας της ίδιας γυμνης άληθείας κι' όμορφιάς, που δεν υποβιβάζουν το δημιουργό ούτε βήμα από το μεγάλο του σκοπό. Ούτε μιά σπιθαμή πέρα από την άπόλυτα συνειδησιακή του θέση, στην άγωνιστική πρωτοπορία, επί τ' ανθρωπιστικό του κίνητρα που τον ώθεϊν σ' αυτή. Το παιχνίδι του «νανούρι μα» στο «προκλήτηριο-άγγιζει το άρι τεύρημα. Ο Λόγος του που κρούει τις καρδιές, πικρός μά σιγίόδοξος, τότε γίνεται μαλακός. άν το βαμτάει να παρηγορεί, γλυκός σαν το παναμόνιο «ελασηδι. τήρι τ' άηδοιού. Κι' άλλτε σκληρός, κοφτερός, σταχάτο, που σφεντονίζεται σά δόρατο, σά βέλος να κενερί τει την πορω η και τη με ανθ, υπία, τοιχεία κι' προκαλούν τα κοινωνικά κακά. Άλλά ένας λόγος, που σύγκαιρα αποκαλύπτει, και φωτίζει, στηλιτεύει κι' άφουρνίζει. Στέργιος κι' άμεσος, έπιτελεί το χρέος του, σιγουρος για το προοδευτικό κι' ύπεροχο αύριο των λαών, «Ξέρω καλά πως το νερό του μέλλοντος] θα κελαρύσει στις μεγάλες πηγές του στήθους μας. [Ξέρω καλά ή λευτεριά θα σημάνει] φως κι' οι πρωϊνοί άλέκτορες Νίκη.»

ΛΑΜΠΡΟΣ ΜΑΛΑΜΑΣ

ΕΛΕΥΘΕΡΕΣ ΠΕΝΙΕΣ

ΜΙΑ ΜΕΓΑΛΗ ΕΠΕΤΕΙΟ

Στις 20 Μάη γιορτάστηκε ή επέτειο τής συντριβής του χιτλερισμού. Στις χώρες τής ανατολικής ευρώπης, πήρε ιδιαίτερα επίσημο, καθολικό χαρακτήρα. Οί λαοί ώριμοι πνευματικά και προοδευμένοι οικονομικά, ένωσαν βαθύτερα τὸ νόημα τής γιορτῆς γιατί πάλαιψαν τιτάνια, γιγαντόμαχα, και σύντριψαν όλες τίσ σιδηρόφραχτες στρατιές του φύρερ, δημιουργώντας τὰ μεγάλα αντίστασιακά κινήματα, για νά θάψουν όριστικά τὸ ρατσισμό και τὸ φασισμό. Έχουν δέ οί αντιφασιστικοί λαοί τήν παντοδυναμία νά ξανασυντρίψουν κάθε τυχόν απόπειρα νέας ύποδούλωσής των. Ἡ 20η του Μάη, θά γιορτάζεται αιώνια από τίσ γενιές σά μιὰ Μεγαλη Μέρα τής κοινῆς λευτεριᾶς τής ανθρωπότητος.

Ἐμεῖς οί Ἕλληνες πού με ποτόμια αίματα και δάκρυα ποτίσαμε τὸ δέντρο τῆς, ἀγωνιζόμενι πανθαύμαστα όλοι με μιὰ ψυχή, με τήν πανανθρώπινη συνείδηση του πολιτισμού κατά τής βαρβαρυτῆτος, θά συμμετάσχουμε κάθε χρόνο στό γιορτασμό αὐτῆς τῆς ἐπετείου.

Η ΑΝΤΙΔΡΑΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΙΣ ΑΦΙΠΡΙΜΕΝΙΣ ΤΕΧΝΙΣ

Ο γάλλος θεωρητικός και φιλόσοφος Ροζέ Γκαρωντί, μίλησε πρόσφατα στην Ἄθῆνα. Ἀνάμεσα σ' άλλα έδωσε απάντηση και σέ έρώτηση για

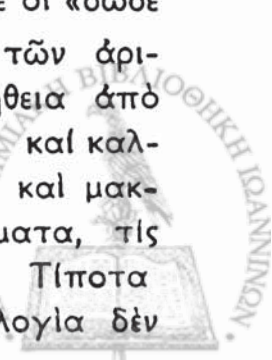
τήν άφηρημένη τέχνη. Παραδεχόμεστε τήν άποψη του ότι, αὐτή μπορεί νά είναι « μιὰ στιγμή στην καλλιτεχνική αναζήτηση ».

Διαφωνοῦμε όμως στο σημείο πού ίσχυρίστηκε ότι « δίνει τήν έσωτερικότητα των πραγμάτων ». Και ρωτάμε τὸ γάλλο φιλόσοφο : Πῶς θά δώσει έσωτερικότητα ή άφηρημένη τέχνη χωρίς σχηματοποιημένη παράσταση με τὸ έλογο στοιχείο, και χωρίς συγκεκριμενοποίηση μορφῆς και περιεχομένου; Δέν εκφράζει τήν αλήθεια, αλλά τήν άποσύνθεση και τήν παρακμή. Οί φορεῖς τῆς γυρίζουν με τή θέλησή τους τίσ πλάτες, στην πραγματικότητα. Όταν λοιπόν δέν άπεικονίζει και δέν αναπαρασταίνει σωστά τὸν αίσθητικό μας βίο, δέ μορφοποιεί τήν αλήθεια; αλλά καλλιεργεί τή φυγή, πῶς νά μη χαρακτηριστεῖ ή άφηρημένη τέχνη αντιδραστική, όταν συσκοτίζει μιὰ κατάσταση, ξεφεύγει από τὸ παρόν, και δέ βοηθάει καθαρά και θετικά τή φώτιση, τήν άγωγή, τήν αίσθητική καλλιέργεια και πρόοδο του κοινού;

ΟΝΕΙΡΟ ΑΔΙΚΙ ΙΜΕΝΩΝ

Ἐνάμιση χρόνο κλείσανε οί « δωδεκάλογοι » κι οί ύποσχέσεις των άριβιστών για μιὰ σχετική βοήθεια από τήν πολιτεία, σέ λογοτέχνες και καλλιτέχνες με άποδοτικά έργα και μακρόχρονη θητεία στα γράμματα, τίσ τέχνες και τόν πολιτισμό. Τίποτα όμως πέρα από τήν παχυλογία δέν

ἀποδείχτηκε στην πράξη ἀπὸ ἡγέτες ποὺ τὰχα ἀνόλωσαν τὴ ζωὴ τους πάνω στὰ βιβλία, καὶ δῆθεν πόνεσαν κι ἐνῶσαν βαθιὰ τὴ στέρηση καὶ τὴ φτώχεια τῶν πνευματικῶν ἀνθρώπων.

Κρίμα! οἱ βαθμοὶ τοῦ πολιτισμοῦ ἐνὸς ἔθνους, μετρῶνται ὄχι ἀπὸ τὴν καπηλία γιὰ τοὺς τυχόν μεγάλους ἀρχαίους προγόνους, ἀλλὸ, ἀπὸ τὴ μοῖρα καὶ τὴν ἀπόδοση τῶν νεώτερων ἐργατῶν τοῦ πνεύματος καὶ τῆς τέχνης. Καὶ εἶναι πρὸς τιμὴ τοῦ δημοκρατικῆ Βουλευτῆ καὶ Πειρητῆ κ. Γιάννη Κουτσοχέρα, ποὺ ἐνδιαφέρθηκε πρόσφατα γιὰ τὴ συντεξιοδότηση τῶν ἀπόμαχων φτωχοπρόδρομων στὴ βουλή τῶν... τριακοσίων.

Ὁ νέος καὶ πρωοδευτικὸς ὑφυπουργὸς τῆς Παιδείας κ. Γ. Μυλωνᾶς γιὰ ν' ἀποδείξει ἐμπραχτὰ τὸ ἐνδιαφέρον του, ἔχει τὴν εὐκαιρία νὰ θεσπίσει ἂν θέλει τὸ ζήτημα, γὰρ νὰ μεταβάλλει γρήγορα τὸ παλιὸ ὄνειρο, ἀπὸ ἀδικημένες γενιές καλλιτεχνῶν, σε ποθὴ τὴ πραγματικότητα, συνδέοντας ἔτσι τ' ὄνομά του μ' ἓνα σταθμὸ ἀληθιῆς προόδου.

⚡

ΤΟ ΔΙΚΙΟ = ΔΙΚΙΟ

ΟΤΑΝ τὰ ὑπεύθυνα χεῖλη ἐξουσιαστῶν διακηρῶσιν κοινωνιῇ ἡμιοκρατία, ἀξιοκρατία, νέα μορφωτικὰ προγράμματα, ἔθνικὴ καὶ λαϊκὴ ἀναγέλιση. ἐπιβάλλουν παντοῦ τὴν πειθῶ καὶ τὸ διάλογο.

Δὲν ἀστονομεῦν τοὺς ἐκπαιδευτικούς. Δὲν ἀτοβάλλουν μαθητὲς ἀπὸ γυμνάσια. Οἱ ἔφηβοι δὲ διαμορφώνουν ὀριστικὲς ἰδέες. Δὲν ἀποκρυσταλώνουν τελεσιδικεὲς πολιτικὲς πεποιθήσεις. Παρασύρονται εὐκολα, ἐλθουσιδίζονται πρὸς καιρὰ.

Ὅρθὸ εἶναι ν' ἀποφεύγεται ἡ πολιτικὴ ἀπ' τὰ γυμνάσια. Δικαιότερο ὅμως εἶναι τὸ φρόνημα εἶναι σ' ἄλλους ἐλεύθερο.

Ἄλλὰ, ἡ προσφορά λουλουδιῶν σ' ἓνα μόνου σου γόττο ποὺ δὲν ποτε κι ἂν ἀιήκει, λογίζεται εὐγένεια κι ἰβροφροσύνη.

Μιά τέσια πράξη πολὺ καιρὸ πρὶν ἀπὸ ἑγκύκλιες περιοριστικὲς διαταγές, δὲν εἶναι ἐπιδοποιή. Ἄλλὰ ἡ μομφὴ τῆς ἀεικῆς, ἀπαράδεχτῆ γιὰ ἕθε φτωχὸ γονιὸ καὶ λογικὸ ἀνθρώπο, ποὺ δὲν ἀνέχεται σφραγισμὸ στὰ δημοκρατικὰ δικαιώματα.

Ἄν σὲ μιὰ ὄποια δημοκρατία τὰ φρονήματα δὲν εἶναι σεβαστὰ, τότε πῶς θὰ μάθουν οἱ νέες γενιές νὰ συγκρίνουν καὶ νὰ σέφτονται; Πῶς θὰ βρῶν τὸ τί φταίει σὲ μιὰ δύστυχη κατάσταση;

Κι αὖ πῶς θὰ κάρουν μιὰ ποιολόμορφη θεωρητικὴ καὶ τεχνικοεπιστημονικὴ μόρφωση, γιὰ παραγωγή ἀγαθῶν δικαίῃ κτενυμῆ, κι ἐμέλουτα ζυὴ εὐτυχισμένη, ἀξία τοῦ διόματος μιᾶς πολιτικῆς ἀξίῶν προγόνων;

⚡

ΕΙΛΩΛΟΛΑΤΡΙΑΣ ΟΝΕΙΛΟΣ

Χρέος τῶν ἀληθινῶν καὶ τιμιῶν οὐγγιμῶν εἶναι νὰ στέκουν πάντα μὲ τὴν ελευθέρτητα καὶ τὴν καθαρότητα στὴν ἀφήγηση, τὴν περιγραφή καὶ γενικὰ στὴν καλλιτεχνικὴ δημιουργία.

Μὰ αὐτοὶ ἔστω καὶ οἱ λίγοι οὐγγιμῶν, στέκονται σχεδὸν πάντα οἱ μάρτυρες τῶν καταπατημένων δικαιωμάτων τοῦ λαοῦ τους, τῆς διασυρμένης του ἀξιοπρέπειας.

Κι ἐπειδὴ ἀγωνίζονται γιὰ τὴν ἐξάλειψη τῶν διαφορῶν ἀνάμεσα στοὺς ἀνθρώπους ἢ γιὰ μιὰ παγκόσμια ἐνότητα, ἀπὸ ἔθνικὴ περηφάνεια καὶ κοινωνικὴ εὐθύνη στὴν ἐποχὴ μας, δὲ μποροῦν νὰ δέχονται ἀπαραίτητα μιὰ εἰδηση ποὺ

ΕΛΕΥΘΕΡΕΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΙΣ

Οι γνήσια δημοκρατικές κυβερνήσεις που σέβονται την προέλευσή τους απ' τον κυρίαρχο λαό, και στηρίζονται μονάχα σ' αυτόν, είναι πραγματικά ελεύθερες και μὴ ἐξαρτημένες. Δὲν ὑπηρετοῦν ὀλιγαρχικά συμφέροντα ξένων και ντόπιων μεγαιστάνων. Ὅταν μπαίνουν εἰς μιὰ συμμάχια, παίρνουν κι' ἀσκοῦνε ἴσα δικαιώματα. Ἐχουν γεναιότητα και περηφάνεια. Δὲν τρέφουν μπροστά σ' αὐτὴν λογῆς δαιμονιστικὴ ἀφεντικά... Ὁρθώνουν ἀνίστημα ἄξιο, π' ἀνταποκρίνεται εἰς μιὰ παράδοση, σὲ μιὰ συνθήκη σφραγισμῶν τῶν ἀνθρώπινων δικαιωμάτων. Δουλοπρεπὴ ἀνελεύθερη, ἀντιπαραγωγικὴ κι' ἀνίκανη κυβέρνηση, φέρνει τὴ χώρα σ' ἀνυπρόκοπιά, σὲ πισωδρομηση και χάος. Οἱ εὐλείθερες κυβερνήσεις, γενήματα και προῖόντα τῶν λαῶν, πονοῦν κι' ἐργάζονται γι' αὐτοῖς. Ἐχουν παράλληλα τὸ θάρρος τῆς γνώμης των, και γιὰ κάθε ζήτημα και πρόβλημα παγκόσμιου ἐνδιαφέροντος. Γιὰ νὰ φαίνονται ἀντάξια τῆς ἱστορίας και κοινωνικῆς των ἀποστολῆς, και τῆς ἐμπιστοσύνης τῶν λαῶν, ἐλέγχουν, διαμαρτύρονται και φωνάζουν γιὰ τὰ παραστρατήματα και τὰ ἐγκλήματα τῶν «φίλων» και σύμαχων, και τιμωροῦν τὰ κικουργήματα τῶν παρανομούντων τῆς χώρας των.

⚡

ΤΑ (ΓΙΑΤΙ) ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ ΚΙ ΟΙ ΧΡΥΣΕΣ ΠΕΤΑΛΟΥΔΕΣ

Α π' ἄκρη σ' ἄκρη στήν Οἰκουμένη

μιὰ διαμαρτυρόμενη κραυγὴ συμπόνοιας ὀρμάει ἀπὸ τὸν κόσμο τῶν ψυχῶν και τῶν συνειδήσεων σήμερα. Κραυγὴ πού μοιάζει πονεμένη ραιψωδία, κι' ὀργίλο ἐγερτήριο σάλπισμα τῶν ὑποδουλωμένων: Γιατὶ ἐπεμβλίνετε σ' αὐτὰ ἐσωτερικά τῶν ξένων χωρῶν; Γιατὶ χτυπᾶτε τὸ Βιετνάμ; Γιατὶ σκοιῶνετε τοὺς δομινικανούς; τοὺς κογκολέζους κ. ἴ; Γιατὶ κρατᾶτε σ' αὐτοὺς τὴν Κύπρο μας; Γιατὶ πνίγετε τοὺς λαοὺς τῆς Λατινικῆς Ἀμερικῆς σ' αὐτὰ; Γιατὶ κομιλοποιεῖται μὲ ἀναιδεια και διασύρετε τὸν τίτλο τοῦ «Ἐλευθέρου Κόσμου»; Γιατὶ δὲν ἀφήνεται μονάρχους τοὺς λαοὺς νὰ ἐφαρμόσουν τὸ κοινωνικὸ σύστημα πού ἐπιθυμοῦνε; Γιὰ δὲν αὐτὰ τὰ «γιατὶ» νὰ, τὶ διακήρυξε ὁ Πρόεδρος Τζόνσον: «Αἱ μικραὶ χώραι, δὲν ἔχουν εἰς τὴν πράξιν τὸ δικαίωμα ν' ἀποφασίζουν ἐλευθέρως περὶ τοῦ μέλλοντος των, και ν' ἀναδεικνύουν κυβέρνησιν τῆς ἀρεσκείας των.»

«Ὅθαι—λοιπὸν—τοῖς ἡττημένοις!!»

Ἄθελά του θυμᾶται κανεὶς τοὺς στίχους τοῦ Καρυωτάκη:

«Λευτεριά λευτεριά σκίζει δαγκάνει
τοὺς οὐραιοὺς τὸ αἷμα σ' υτὸ φῶς σου,
πεταλοῦδες χρυσὲς οἱ ἀμερικάνοι,
λογαριάζουν ἅπαντα δολλάρια κ' ἀνεί
τὸ ὑπερούσιο μεταλό σου...»

⚡

ΜΕ ΤΟ ΣΦΥΡΙ ΣΤΑ ΚΑΜΩΜΑΤΑ

« Οί 'Αλογόμυγες »

Και τὸ πιὸ νόστιμο ψωμί, ἄνοστο θὰ φανεῖ στοὺς παραμυσημένους κριτικούς τῆς Ἀθήνας. Ἐνῶ ὁ πεινασμένος κόσμος ζητάει ἀχόρταστα τὴ λογοτεχνική θροφή τῆς ἐποχῆς του, ὅμως δὲν τοῦ προσφέρεται πλούσια, γνήσια καὶ ποιοτικά ὠφέλιμη. Τὸ φταξιμο καὶ τὴν εὐθύνη ἔχουν οἱ ὑδροκέφαλοι ἀρνησιόχοι καὶ ἐμποδίζουν μὲ πολλοὺς τρόπους τ' ὄργωμα καὶ τὴν ἐφορία τῶν καρτῶν τῆς γῆς. Μοιάζουν τὶς ἀλογόμυγες, ποὺ καθῶς τ' ἀλογα ὀρθώνουν τὰ σβέγκια τους καὶ τεντώνουν τὰ στέγνα νὰ ὀργώσουν τὴν ἀνθρώπινη γῆ τῆς ζωῆς, λίγες ἀλογόμυγες κολῶνε στὰ καπούλια τῶν ἀλόγων καὶ γαργαλώντας τα δὲν τ' ἀφήνουν ν' ἀντιλήσουν τὴν κάθε τους δύναμη, νὰ τραβήξουν μπροστὰ. Αὐτοὶ οἱ κριτικοὶ δὲν ἔχουν τίποτα καλὸ νὰ προσφέρουν πέρα ἀπὸ τὸ κούφιο φκιστὸ ὄνομά τους, περ' ἀπὸ τὴ μεμψιμοιρία, καὶ τὸ γεροντοκορισμὸ τους. Οὔτε μιὰ γόνιμη συμβολή, οὔτε μιὰ σωστὴ παρατήρηση. Μοιάζουν καὶ σὰ σκουριασμένες ταμπέλες ποὺ εἰς φθείρει ἡ πολυκαιρία. Ὅταν θυμώνουν ῥίχνουνε κι' ἓνα ἀσφυκτικὸ δηλητήριον, ποὺ ἡ μπόχα μολύνει τὴν πνευματικὴ καὶ καλλιτεχνικὴ μας ἀτμόσφαιρα. Εἶναι μιὰ ἀσφώστια, ποὺ σέρνεται. Αὐτὲς οἱ ἀλογόμυγες, ἐνανθρωπισμένες, εἶναι σὰν τοὺς οἰκοδεσπότες, τοὺς ψευτοναυκοκίρητες. Ἡ πολιτεία, ὅχι μόνον τοὺς ραφινῶρει,

ἀλλὰ τοὺς ἔχει πάντα καὶ στὰ ἴδια μεγάλα πόστα. Εἶναι γιατί ἡ ἴδια δὲν ἔβγαλε ποτὲ ὡς τώρα τίς παρωτίδες τῆς. Οἱ νέοι καὶ παλιοὶ δι' οἱ τίμιαι κι' ἀληθινοὶ δικαιομύχοι ἄς μὴ τοὺς λογαφιάζου, ποτέ. Κι' ἔ, πάφουνε οἱ κόλακες κι' ο βρυκόλακες νὰ καίνε λιβανωτοὺς...σὲ καπνοὺς «ἐναθ, ὠσκοντες».

—

« Ἐν Ὄνόματι Κυρίου »

Μαίρη βιβλο θὰ φινέξουν οἱ ὀργισμένοι δουλοτάραχοι γὰ τὸν Λίντον τὸν ἐκ Τέξας τέως «βοιδοβοσκὸ» κι' ἀτσιδα κάουμποῦ. Οἱ ἐγκληματίες τὸ ῥίχνουν συχνά στὰ ἄγια τῶν ἀγίων...γὰ προκαταβολικὴ ἐξίλεση. «Θὰ χτυπήσουμε—εἶτε—τὸ Βιετιὰμ, ἐν ὀνόματι τοῦ Κυρίου...» Ἡ χύφη τῶν Κιούξ—Κλίεν, τοῦ φόνου καὶ τοῦ τρόμου μὲ τοὺς θρησκέμφορους, καίει καὶ τὸ .. «θεῖο» λιβάνι τῆς πάνω σιτὴν πτωμαίνη τῶν ἰθῶων. Ἀφερὶμ! Καὶ διαρωπείται ἡ παγκόσμια κοινὴ γνώμη: Τί σχέση ἔχει ὁ «Κύριος» τῆς ἐκ γῆς εἰρήνης Ἰησοῦς, μὲ τίς βόμπες Ναπάλμ ποὺ ξαμολάει καὶ τὸ θάνατο ποὺ σκορπáει ὁ ἱζόρικος ἀσίκης τοῦ «λευκοῦ» οἴκου, ἡ μαριονέτα τῶν φιλοπόλεμον καρχαριῶν του: Μόλι βλέπετε κι' ἡ καπηλια τῶν Ἱεῶν. Ἱεροσουλία ὁ λόγος του, κτλ. Θεοῦ Κύριε. Τρέμουν τὰ χεῖ-

Ἐγραψαν ἑφημερίδες, περίπου σὰν ἐτούτη: Ἐκτός ἀπὸ τὴν περὶσταση ὄλων τῶν μεσαιωνικῶν εἰδώλων σὸν τοκετοῦ ..εἰλικὸς ἀρχιτέκτων ἀνέλιβε κατασκευὴ ἐπιμέλεια καὶ διακόσμηση αἰθουσῆς τοκετοῦ βασιλίσσης, σὲ μέγε και περίλμπρο παραθαλάσιο βασιλικὸ θέρετρο, κτλ. κτλ. Ὀνειδος λοιπόν, εἰδωλολάτρες. Ἄν ὑπῆρχε ἐπίγνωση τῆς σημερινῆς θέσης, ἡ γαλαζόσιμη μέλουσα μάννα, δὲ θὰ ξεγενοῦσε σὲ ὑπερπολυτελεῖς μεσαιωνικὲς διακρίσεις, ἀλλὰ σὰν ἀπλή μάννα τοῦ γλυκοῦ πιρροῦ βασιμισμένου τῆς λιοῦ.

λια του απ' τὸν πανικό τῶν ἐπαναστατημένων δούλων, ἡμῖν. Πουῦσαι καημένε φρεσὶ φρεσὶν Κένεντυ! Νὰ τοὺς διακηρύξεις ὅτι γὰρ νὰ ἐπιζήσει ἡ Κοινωνία τους θάῤῥεπε νὰ βασιλεύεται καίθε ἄτομο σὲ ἡθελῶς ἄρχες. Καὶ ματαπίλι ἡμῖν,

« Οἱ Σάλιαγκες »

Ἐπάρχει μιὰ κατηγορία ἀπὸ στριφνοὺς ἀντιζηλους κι' ἐμπαθεῖς στή διανόηση. Εἶναι στοιχεῖα ἀρνητικὰ πρὸς τὴν βροχὴν σὰν ἑτερόκλητα τοὺς θετικούς, πολλοὺς στήν παραγωγή, ἀλλά, μὲ τὴν σκουριά καὶ τὴν ἀδυναμία τους προκαλοῦν τὴ μόνωση, τὴ νέκρωση. Τάχα μοντερνιστές. Πού ὅμως πάσχουν. Πάσχουν ἀπὸ ὑπερτροφικὸ ἐγκεντρισμὸ, οὐτοπία καὶ μόνιμη συνειδησιακὴ κρίση. Τὸ βάσανό τους εἶναι διπλό. Ἀμφιβάλουν γιὰ ὄλα, καὶ γιὰ τὸν ἑαυτοῦλη τους πολλὰς φορές. Δὲ βλέπουν τὰ ἐπιτεύγματα τῶν ἄλλων. Κι' ἂν τὰ βλέπουν δὲν τὰ μελετοῦν, καὶ δὲν ἔχουν ἰκανότητα κρίσης ἀντικειμενικῆς. Οἱ ἴδιοι δὲ δίνουν τιπρὸτα ὠφέλιμο στοὺς ἄλλους, ὑποκρινονται πάντα. Ἐχουν τὶς ἀμφιέσεις τους καὶ τὶς μεταλλαγές τους. Μοιάζουν σὰν οἱ γλοιώδεις σάλιαγκες πού κλειοῦνται σὲ καβούκι τους δειλά. Τὸν περισσότερο καιρὸ νερκῶνουνται σὲ μυρικαστικά τους σαλιαρίσματα. Μὲ τὸ σκάσιμο μιᾶς ζέστας τοῦ Μαρτιοῦ, ξεδιπλώνονται σὲ τὸν ἥλιο, καὶ ξονατρυπώνουν σὲ λεπιασμένο τσόφλι τους. Φρονόμενα τοῦ παλαιῦ κι' ἀρρωστημένου κόσμου.

« Οἱ Φαρισαῖοι »

Τὰ πρωτοφανῆ κι' ἀπάνθρωπα ἐγκλήματα τῶν ἀμερικανῶν σὲ Βιετνάμ καὶ σὲ ὁμοειδικὸ κατὰ τοῦ ἀμαχοῦ πληθῶ

σμοῦ, ξεπέρασαν κάθε προηγούμενου. συναγωνίζονται μὲ ἄλλες μερφές τὸ χιτλερικό ἐξοντωτισμὸ τῶν ἀθῶων ὑπάρξεων. Ὅμαδικές σφαγές ὁμήρων κι' οἰχμαλώτων σὲ φέουδα τοῦ Τρουχιλλο. Οἱ βομβαρδισμοὶ τους ὡς καὶ σὲ Σανατόρια τοῦ Β. Βιετνάμ σκοτώνουν μισοπεθαμένους κι' ἄρρωστους!.. Γιὰ ὄλα' αὐτὰ αἱ διανοούμενοι ὅλου τοῦ κόσμου κι' οἱ ἀνθρωπιστές δὲν ἔκαναν μιὰ ἐνωμένη κι' ἐπίσημη σταυροφορία νὰ φραχτεῖ ὁ κατήφορος τῶν ἀρχιγκάγκστερ!! Κι' ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά καταριόμαστε τοὺς Οὔνους!!! Δὲν ἀποδείχνονται λιγώτερο βάρβαρα οἱ φαρισαῖοι τῶν καπιτωλίων, οἱ σκοτινίστι Τζάκ=Ρούμπηδες τοῦ ὑπόκοσμου, καὶ ὄλοι οἱ μανιακοὶ στρατοκράτες τοῦ πεντάγωνου, πού σκότωσαν σὰ λυσασμένα θηριά τῆς ζούγκλας καὶ τὸ μεγάλο Κένεντυ. Χαῖρε φαρισεῖκο ποίμνιο «βουρλῶν» προβάτων, τοῦ «ἐλεύθερου Κόσμου» ἀγλάϊσμα!!! Ὅτι λιγα εἶναι τὰ ψωμιὰ τῆς ἀποικιοκρατίας σου σὲ τὸν κόσμο, γένο το.

Τὸ «Βουλγαράκι» καὶ ἡ βούβα

Ὁ πολὺς κ. Σ. Μελάς πού ἐδῶ καὶ 3-4 χρόνια πρὶν, κατηγόρησε τὴν Ἡπειρο σὰν ἀντιτουριστικὴ κι' ἔξυμνοῦσε μονάχα τὴν πατρίδα του, δὲ φώναξε ποτὲ κι' αὐτὸς σὰν πνευματικὸς «πατέρας»: "Ἔξω οἱ ἄγγλοι, τοῦρκοι ἀπὸ τὴν Κύπρο. Κίτω τὰ χέρια ἀμερικᾶνοι γιάνγκηδες ἀπὸ Κογκό, Λομίνικο καὶ Βιετνάμ. Θί μου πῆτε πῶς γέγρασε; Πιὸ γέρος εἶναι ὁ Ράισελ, ἀλλὰ κατεβαίνει σὲ πεζοδρομια τῆς Τράφαλγκαρ γιὰ τὴν εἰρήνη καὶ τὴ δικαιοσύνη τοῦ κόσμου. Ἀλλὰ ὁ μεγαλιτελοῦχος μας κ. Σπ. Μελάς δὲν εὐκαιρεῖ ὁ κατημενούλης ἀπ' τὶς ἀδιάκοπες προσκλήσεις καὶ περιοδεῖες σὲ τὴν ἀνατολικὴν Ἰνδία «ζωῆς καὶ κότας» ... Ἐχει τὸ «μπορτῆ» πού ἐκπαιδεύεται» κι' οἱ Ρουμῆδες, Βούλγαροι Πολωνοὶ καὶ Οὔγ-

γροι, τόν προσκαλοῦν δικαιοματικῶς στίς προμήρεις τους, γιὰ νά... τ' ἄπο λησιάζουνε τὸ «μὴ μόνον» τοῦ. Ἔτσι γράφει παίρνοντας κουράγιο καὶ δύναμη κι' ὡς τὰ βαθιὰ γεράματα, (σεβόμαστε τὰ ἔργα του).

Γράφει, καὶ τί δὲ γράφει!! Ὁ; καὶ τίς ἐντυπώσεις καὶ τίς ἐκπλήξεις του κίλισε ἀπὸνα χορὸ σιῆ Σύφια... Δὲ χόρ... νιναν τὰ μάτια του!! «Εἶδα μιὰ Βουλγαροποιλίε ὁμορφη πω—πώ!! Μὰ τί ὠραῖο βουλγαράκι! Τί ὁροσερὸ κι' ἀφράτο βουλγαράκι! κιλ. κιλ.». Μπροστὰ λ' ἀπὸν σιὰ γεγούτα πού κολλῆ; φορῆς συγκλητίζουν τὴν ἀνθρωπότητα, τέτοιε περιλωμιστροί πνευματικοὶ ἄνθρωποι, καὶ γιὰ τὰ μεγάλα προβλήματα σιχ... ἔ... π... κα... μιὰ δεκίρα βούβρι!! Κιεν ὡ... συντας μονήλι... τὸ... σι... τ...!!!

Τὰ νυφογάμπριζ μέ τί; χελιδρονιές

Οἱ κήσορες τῶν σιλονιέρηδων τῆς φιλολογικῆς Ἀθῆνας, δὲν ἀκούονται τελευταῖα. Ἀναπαύοιται μεκάρια πικνωστά νούφαρα τῶν βρεβείων καὶ σιὰ δαφνοστεφανώματα τῆς ὑπεροψίας, τῆς συναλλαγῆς, καὶ τῆς μωροφιλοδοξίας των, σάν τὰ παιδάκια πού σὺτοστολιζονται ὑφες καὶ γαμπροὶ μέ ἀνθισμένες χελιδρονιές σὲ ψεύτικους γάμους... πού αὐτοχειροτονοῦνται κι' αὐτοβαφτίζονται «μεγάλιοι» καὶ τρανοί!!

Ὅταν ὁμως τινάζονται τ' ἀνθια καὶ μαραίνονται, ὄλα τελειώνουν ἀδοξα, κι' ἀπομένουν μέ τῆς παιδικῆς αὐτῆς τάτη... καθὼς τὰ παιδιὰ ἀργοῦν νά ὠριμάσουν κι' οἱ ἀδύναμοι νά δυναμώσουν γιὰ νά προσφέρουν κῆτι σιῆ ζωῆ.

Ἄλλ' ἄς μὴ τσύ. « κύκλεις τους παρόττω:ε » τῶρα πού κάνουν τὰ καν'ρια τις διακοπῆς τους...

Βαυκαλίσματα κι' ἀρχεμανιές

Ἄπὸ τὰ παλια χρόνια οἱ ἔλ-

ληνες, ἐνῶ ἀγωνίζονται καὶ πρωτοστατοῦν γιὰ λευτεριά κι' ἄνεξαρτησία, δὲ μπῆρεσαν ἀκόμα νά κερδίσουν ἀ'—ε'—τ' ἀγαθὰ γιὰ τόν ἑαυτό τους. Αἰδιάκοποι οἱ σκληροὶ ἀγῶνες κατα τῆς κοινωνικῆς ἀνισότητος. Σχεδὸν πάντα «δ' ἀ τὸ ἔθνος... κρίσιμοι εἰ περιστάσεις».

Κάθε ἐξη καὶ ἰσοτήρητα κρύβει

μέσα τῆς καὶ μιὰ εὐκαμπτη δουλικότητα. Θαρῆς κι' ἡ μιὰ γενιά κληρονομαί σιῆν ἄλλη, τὸ κακορίζικό. Ἠθικὴ καὶ ὑλικὴ σκλαβιά, μιζερεια κι' ἀρχονα νια γενικὴ. Ἄπὸ τόν πιὸ ἀστοιχεῖωτο τσοπάνο ὡς τίς αὐλικές ὑπεροψίες τοῦ μεσαιῶνα. Τί συνοθυλέματα π' ἀναθεμάτα!! Στόν τράχηλο τοῦ γελασμένου τ' ὁφανεῦ ἀτυχου λαοῦ μας... πέρασαν εἰ τόσοι ξένοι ἐπιδρομεῖς.

Ἄπὸ τὸ 21 καὶ ἔωθε: ἐνετοί, τοῦρκοι, ἄγγλο, γάλλοι, γερμανοι, Ἰταλοὶ, βούλγαροι, κι' ὡς τὰ σημερα οἱ ἀμερικανοι. Κι' ἀκόμα ὁ δυστυχος ρωμιὸς ἐπαναπαύεται σιῆ φτώχεια του, σιῆν ἀναγκαστικὴ ὀλιγαρκεια καὶ μεγαλομανία του. Βαυκαλίζονται σ' ἕνα πῆστο κι' ὁποιο νάναί σ' ἕναν τίτλο... κι' ἄς πᾶει καὶ τὸ...παλιάμπελο!!

Γ Ν Λ Μ Ι Κ Φ

Ἡ Λογοτεχνία, θά πρέπει νά εἶναι τὸ ἔργο ἀνθρώπων πσύ βλέπουν ξεκάθαρα καὶ πού παίρνουν ὑπόψις του τό σινελο τῆς ἀνθρωπότητος. Ἡ λογοτεχνία θά πρέπει να παραδεχθεῖ ὅτι ὑπᾶ σ' ἕναν κοσμο ὅπου παιδιὰ πῆθαίνουν τίς πείσις. Ἡ λογοτεχνία θά πρέπει να καταλάβει ὅτι εἶναι μέσα σιῆ μέτρων ὑψιατοτήτων μας, σάν συγγεφεων καὶ ἀθρῶπων, νά κάνουμε κῆτι γιὰ τοὺς ἀλλοιους. Καὶ οἱ ἄλλοι μποροῦν καὶ νά κάνουν γιὰ μᾶς.

Ζ. Π. Σίχτρ

Μηνύματα στο «'Ελεύθερο Πνεῦμα»,

(Μᾶς κατακλύζουν τὰ συγκινητικά κι ἐνθουσιαστικά γράμματα τῶν φίλων κι ἀναγνωστῶν μας. Ἀλλά ἡ ἰλειψη χώρου μᾶς ὑποχρεώνει ἐλάχιστα μόνο νὰ παραθέσουμε ἀκόμα ἐδῶ, μέ τὰ δόξυχα εὐχαριστήρια πρὸς ὄλους)

Ἀγαπητέ μου Λάμπρο

Δέ μοῦ δόθηκε καιρὸς ὡς τώρα νὰ σοῦ γράψω δυὸ λόγια καὶ νὰ σέ συγχυρῶ γιὰ τὸ περιοδικό σου.

Τράβα μπρσστά. Ὁ δρόμος πού ἀκολουθεῖς εἶναι ὁ μόνος σωστικός. Οἱ τίμιοι ἄνθρωποι, ὀχι μονάχα σήμερα μά σ' ὄλες τίς ἐποχές, ξεχωρίζουν ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἀκριβῶς γιὰτὶ παλεύουν γιὰ τὸ καλὸ ὄλων τῶν συνανθρώπων τους, μ' ὄποιο μέσο μπορεῖ καθέννας.

Κι' αὐτὸ κάνεις κι' ἐσύ μέ τὸ περιοδικό σου, καθὼς καὶ μ' ὄλα σου τὰ γραφτά. Εὐγε σου καὶ μπράβο σου, τιμῆ σου καὶ περηφάνια σου.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΜΠΕΝΕΚΟΣ

Συγγραφέας - Ἀθήνα

☺

«Ἀγαπητέ Μάλαμα

«... Ἡ ἀγωνιστικότητά σου στὸ «'Ελεύθερο Πνεῦμα» μοῦ θύμησε τὰ τόπια» πού πέφταν στὰ πολιορκημένα ἐπὶ Ἀλῆ Πασιᾶ Γιάννινα. Εὐχομαι ἀπὸ τὴν καρδιά μου νὰ κροτεῖ πάντα ἀπ' τὸ γεναῖο σου μετερίζι πού στυλωμένος τὸ κρατᾶς στ' ἀγρόμητα χέρια σου. Τὰ πυρά του μοῦ θυμίζου τὰ πυρά πού ἔρχοντζι ἀπὸ τὸν Εὐβοϊκό, ἀπὸ τὸ Σκαρίμπα πού ἔχεις κάποιες ἀναλογίες μαζί του. Βέβαια, πολιορκία καὶ ἄλωση τῶν Ἀθηνῶν μπορεῖ νὰ μὴν ἐπιτύχετε, ἀλλά τουλάχιστο θὰ σᾶς ἀκοῦν νὰ βροντᾶτε. Καὶ ἀντὶ τοῦ ἐξευτελιστικοῦ οἴκτου, πού αἰσθάνου-

ται, θὰ νοιώθουν τὸ φόβο τῆς ἐλληνικῆς ἐπαρχίας. Καὶ ἴσως συναιστανθοῦν τὸ κακό πού κάνουν στὴν ἐλληνική διάνοηση καὶ τὰ ἐλληνικά γράμματα... Σέ συχαίρω καὶ πάλι, καὶ σοῦ εὐχομαι νίκες κατὰ... βαρβάρων.

ΑΛΕΚΟΣ ΜΑΜΜΟΠΟΥΛΟΣ

Ἱστορικός Συγγραφέας

Ἀττική

☺

Εἶναι ἀπέρρανη ἡ στοργή καὶ ἡ συγκίνησή μας γιὰ τὸ περιοδικό σας...»

ΤΑΚΗΣ ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΣ

Συγγραφέας τ. Γυμνασιάρχης

Ἀθήνα

☺

«... Ἡ φωνή σου σέ » Ἰ. Πνεῦμα» καὶ κάθε τέττα φωνή, εἶναι ἕνας θρόμβος γιὰ τὸ ἄλληλικὸ πνεῦμα. Ἐπίσης χ' ἔρομαι πολὺ τὰ Σχόλια σας γιὰ τοὺς πνευματικούς ἀνθρώπους, πού τόσο δίκιο ἔχειτε...»

ΜΑΧΗ ΜΟΥΖΑΚΗ

Ποιήτρια - Ζάκυνθος

☺

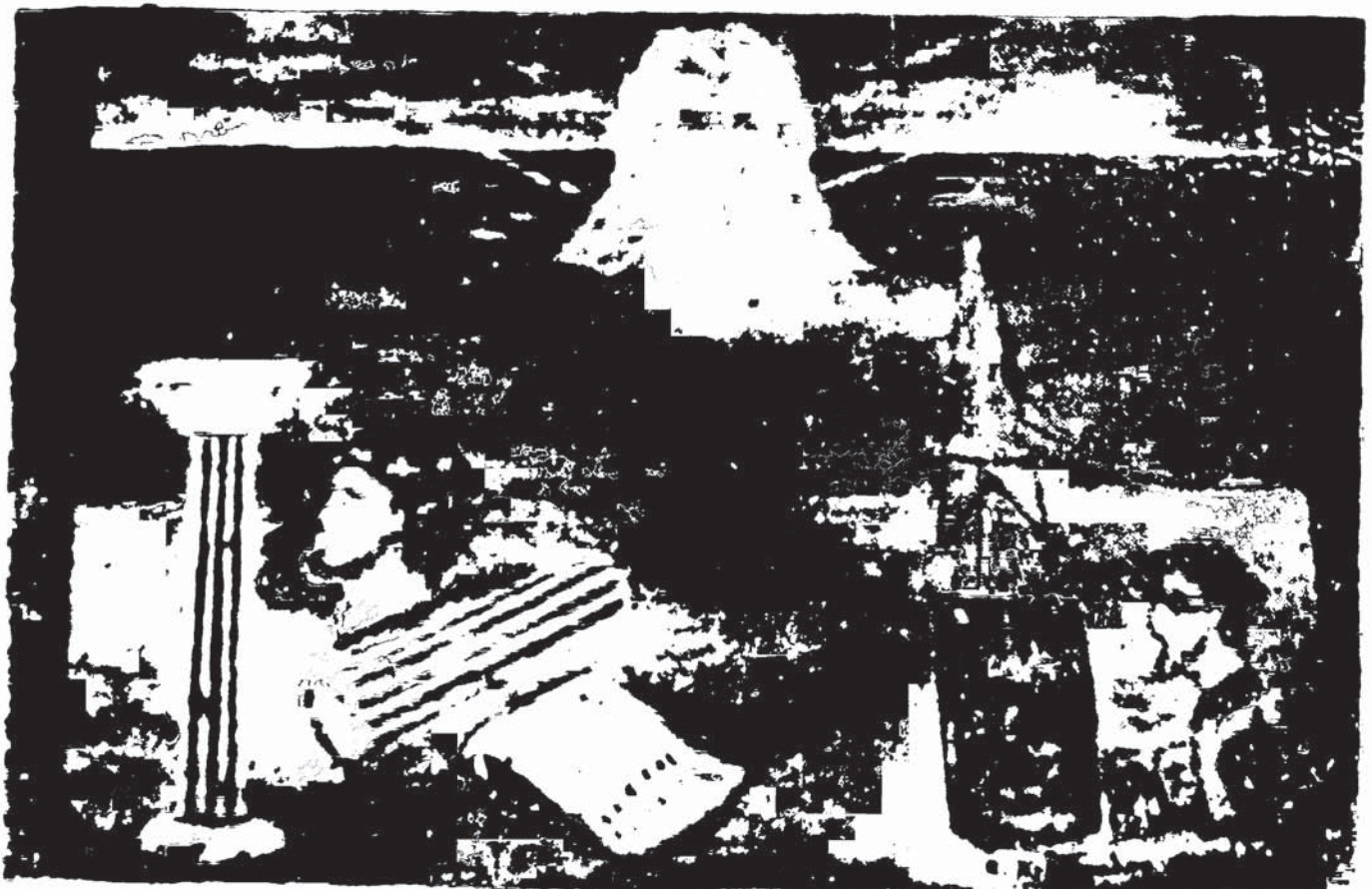
« Ἀπὸ τὰ δυὸ πρῶτα τεύχη σέ «'Ελ. Πνεῦμα» ἀγωνιστικῆς δημιουργικῆς σημαθεῖν εἰς στόχους κ' ἰδέ, καὶ πρὸς τὴν σωστικῆς θέσεως πάνω στὴν ἐποχή μας γιὰ τὸ πνεῦμα μᾶς δίκιας ζωῆς.

Πρωτοπορεῖς κι ἀγωνίζεσαι μὴ μελᾶ

Βιβλία που λάβαμε

Παύλου Κυριαζή: «Περισυλλογή» (Δοκίμια και άλλα δημοσιεύματα)	'65
Βασίλη Μπατζόγλου: «Ἐξοδο» (Μυθιστόρημα)	'65
Ἄνθουλας Ζόλδερ: «Γαλάζια φυγή» Ποιήματα	'65
Βασίλη Κρασίτη: «Ἀνεβαίνοντας στο Σούλι» Ἀρηγηματικά χρονικά,	65
Τάκη Ὀλύμπιου: «Σύντομη Γνωριμία» (Ποιήματα)	'64
Κώστα Νικολαΐδη: «Ὀκτώ Κεφάλαια γιά τήν Ἀγωγή (Δοκίμιο)	'65
Δημήτρη Κ. Βακόλη: «Τό ἐκπολιτιστικόν Ἔργον τοῦ Διδασκάλου»	
Στέργιου Σκιαδά: «Βρέχει ἀδιάκοπα στόν Κάμπο» (Ποιήματα)	'64
Γιάννη Τσεριώνη: «Πεινασμένοι» (Μυθιστόρημα)	'60
Πάνου Κριμπᾶ: «Καθαρά καί ξέστερα» (Στιγμιότυπα ἀπό τή Ζωή)	'65
Στέργιου Σκιαδά: «Βρέχει ἀδιάκοπα στον Κάμπο» (Ποιήματα)	'64
Λούλας Βάλβη Μυλωνᾶ: «Μονάκριβη Φωτιά» (Ποιήματα)	'65
Γιάννη Σταλάκη: «Μπαμπεῦ καί Ἀπρομπάμπ» Ποιήματα	'65
Βασίλη Μάργαρη: «Σταυροδρόμι» (Ποιήματα)	'65
Μιχαήλ Σουδουρη: «Ἄπλο, Λόγος» (Ποιήματα)	'65

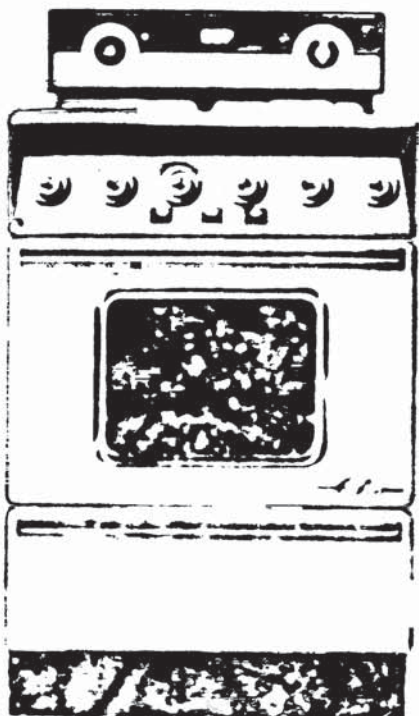

(ΠΙΣΤΕΥΕ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΑ)

Ἐνα νέο ἔργο τῆς ἠπειρώτισσας ζωγράφου
Δ)δας Κατίνας Χοροπούλου

Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑΣ

Το σμάλτο είναι ένα βασικότατο υλικό. Αυτό το ήξεραν και οι αρχαίοι Αιγύπτιοι χρησιμοποιώντας γυαλισμένο σμάλτο για να διακοσμούν τις πυραμίδες. Σήμερα το σμάλτο χρησιμοποιείται σε διάφορα πράγματα. Σε επένδυσεις πυρκαλιού, «κομμάτια» σε τοίχους και είδη υγιεινής, σε αεζή και σε ηλεκτρικές συσκευές. Κανένα άλλο υλικό δεν συνδυάζει τις ιδιότητες του σμάλτου. Αντέχει σε όλες τις διακυβάνσεις, σε θερμοκρασίες μέχρι 800 βαθμών Κελσίου, σε σπασίματα, αλλαγές β. μ. κ.λπ. Ακόμα δεν κρατάει «καθαρό νερό». Είναι καθαρότερο σμάλτο γιατί έχει τελείως άσπρο χρώμα, είναι άσπλο υγιεινό και το γυαλιστό του δεν αλλάζει ποτέ. Η ELCO - ΒΑΓΙΟΝΗΣ προλαμβάνει την πρώτη ύλη για το σμάλτο της από την μεγαλύτερη εταιρία του κόσμου την FERRO ENAMELS. Η σύνθεση του ανταποκρίνεται στους απαιτητικότερους διεθνείς «ανταγωνιστές». Αλληλοαλληλο έλεγχο διαβώνουν την ποιότητα του σε κάθε στάδιο της επεξεργασίας του. Αυτό είναι το σμάλτο της ELCO ROBOT - της κομής αυταματικής ελληνικής «αυτίνας».

ELCO Robot

Η ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΗΣ

μένη με ταξιδιωτικό ύλικό... Ν' αδειάσει την άγκούσα. Μην απομείνει χαμηλά.

ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΑΡΟΡΙΤΗ

Κι άφου άναφέραμε τόν περίφημο «Νουμά» τού Ταγκόπουλου πού μαθήτεψαν τότε οι κ.κ. Χάρης, Φτέρης, Χατζίνης, Π. Γλέζος και τόσοι άλλοι... άξίζει πολυ να μνημονέψουμε έδω ένα υπέροχο πνεύμα, τόν Κώστια Παρορίτη. Καθάριος και θαυμάσιος στυλίστας τού λόγου άριστοτέχνης στο διήγημα. Με βάθος στοχασμού κι όξυδέρκεια κριτικής. Χάθηκε νέος. Άπό τά πρώτα φωτεινά άστέρια πού έλαμψαν στον όρίζοντα τής προοδευτικής λογοτεχνίας μας μεταξύ τού 1920—30. Ντροπή λοιπόν πού ξεχάστηκε άπό έπίσημη τιμή, ίσως κι άπό κείνους πού λαμπρύνθηκαν άπό τήν άχτινοβολία του. Λέν άκούσαμε τελευταία μήτ' ένα μνημόσυνο να γίνει άπ' τήν πνευματική γεροντοκρατία τής Άθήνας για τόν Κ. Παρορίτη.

ΤΑ ΑΙΤΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΛΟΓΟΤΕΧΝΩΝ

Φαγώθηκαν τά περιοδικά κι οι έφημερίδες, να παρακαλούν τις έκάστοτε κυβερνήσεις στην Έλλάδα, να έπιλύσουν μερικά ζωτικά προβλήματα τών λογοτεχνών (έστω και πλην τών «βολεμένων») όπως είναι ή γιατροφαρμακευτική περίθαλψη, ή ασφάλιση τών γηρατειών, ός ήταν και με ψωροσύνταξη, ή σχετική βοήθεια τού κράτους στις εκδόσεις τους, ώστε να μπορούν να εκπληρώνουν μ' εύχέρεια τήν άποστολή τους. Άλλά... «κωφού καμπάνα κι αν λαλεί... όλα χαμένα τάχει...». Όμως ρωτήθηκαν ποτέ δημόσια, τί έκαναν τέλος πάντων παλιοι σπουδαιοι λογοτέχνες, ποντίφικες πού βρέθηκαν και σε μεγάλα αξιώματα και σημαντικές θέσεις πάνω στην κρατική ιεραρχία; Τί κάνατε κ. κ. Σπ. Μελά, Μυριβήλη, Βενέζη, Χουρμούζιε, Θεοτοκά, Κουρνούτε και τόσοι άλλοι, για τά ζητήματα τών λογοτεχνών; Τί φροντίσατε, άλλο άπό τούς τίτλους και τά μεγαλίκια; Άλλ' αν όπῆρχε σύμπνοια κι ένότητα άνάμεσα στους λογοτέχνες... (κρίμα! πῶχουν

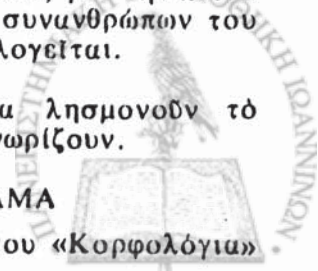
και προορισμό να ένώνουν τούς ανθρώπους) με τó κῦρος και τó δίκιο άγώνα τους... θά τάχαν καταχτήσει.

Γ Ν Ω Μ Ι Κ Α

- Τά έργα τής άληθινής λογοτεχνίας, άπηχούν, δονούν, συνεπαίρνουν, διδάσκουν, πείθουν και καλλιεργούν τούς ανθρώπους στην άπλοχωριά τής όφελιμότητας και τής αισθητικής όμορφιάς. Γιαυτό ή Τέχνη είναι και λέφτερη δημιουργία, αλλά μαζί και κοινωνική έπιταγή. Υπηρετεί μεγάλο σκοπό ή Τέχνη, όταν έχει πρωτότυπη μορφή ούσίας, καλογραμμένο, άληθινό περιεχόμενο, και δύναμη μαγείας. Αυτά είναι τά τρία βασικά στοιχεία πού κάνουν στέριο κι άθάνατο τó οικοδόμημά της.
- 'Η άφηρημένη τέχνη είναι ένας σκοτεινός και μάταιος άνταγωνιστής τών ιδεών και τών αισθημάτων τής ρεαλιστικής τέχνης. Μόνο άπ' τή δυνατή και κατανοητή τέχνη, τρέφονται οι άνθρωποι κι έχει ανάγκη ό πολιτισμός.
- 'Ο πόνος για τή ζωή, τή φύση, τούς ανθρώπους, είναι τó βασικότερο κίνητρο για τήν άληθινή καλλιτεχνική δημιουργία.
- 'Η καθάρια τέχνη μοιάζει με πηγή λαματικών λουτρών πού μέσα της καταπραϋνούνται ή έξυγιαίνονται τ' άνθρωπινα πάθη.
- 'Η ζωή είναι κονίστρα άδιάκοπων άγώνων κι έξετάσεων για τήν ποιότητα τών ανθρώπινων χαρακτήρων πάνω στο κυνήγι τής όλης.
- 'Ο άνθρωπος πού ξεκίνησε άπό μιá σπηλαιοειδή, πρωτόγονη, ζωή, κι έφτασε σήμερα στην έξερεύνηση τών άχανών κι άγνωστων ούράνιων σωμάτων, για τήν πείνα και τήν άθλιότητα τών συνανθρώπων του πάνω στη γη δε δικαιολογείται.
- Οι άνθρωποι εύκολότερα λησμονούν τó καλό, παρά να τó άναγνωρίζουν.

Λ. ΜΑΛΑΜΑ

(Άπ' τó άνέκδοτο έργο του «Κορφολόγια»

Είπε σὲ συνομιλητὴ του μὲ ὑπαιγισμό.

—Πῶς νὰ μποροῦσα νὰ κυλήσω βράχους, νὰ σαρώνουνταν ὄλο τ' ἀνίκανο κι' κι ἄδικο συναπάντημα ποὺ μποδίζει ἀδιάκοπα τὸ ἀνοιγμα τῶν δρόμων τῆς κουλτούρας τοῦ λαοῦ. Ἀποκρίθηκε κείνος.

—Διάβασες ἐστὶ τὸ μυθιστόρημα τάδε; ρώτησε ὁ Α.Σ. τὸν Τ.Β.

(Ποῦ νὰ εὐκαιροῦσε ὁ καμμενῆς ὁ κ. Β. ἀπὸ τὰ ταξιδάκια του στὶς Ἀνατολικὲς χῶρες).

—Ποιό; Ἄ ναι, τὸ διάβασα, δὲν εἶναι μυθιστόρημα.

--Μὰ γιατί; Πῶς τὸ χαρακτηρίζεις, ποῦ τὸ συγκαταλέγεις ἐστὶ;

Ἄν ξαναβγῆκε ἀπάντηση ἀπὸ τὰ χεῖλη του. Ὑστερα ἡ σιωπὴ, κι ἡ ἀλληλουπόβλεψη. Ὁραίοι πνευματικοὶ ἄνθρωποι!!!

Καμαρῶστε συμπεριφορὰ καὶ στάση Δαλαϊλάμα τοῦ νεοελληνικοῦ διαφωτισμοῦ!!

ΜΩΡΟΦΙΛΟΔΟΣΙΑΣ «ΑΘΛΟΙ»

Στὴ χώρα μας τελευταία, οἱ μωροφιλόδοξοι, παρουσιάζουν μιὰ ὑστερική γραφομανία. Τὸ φαινόμενο εἶναι τραγέλαφο. Γράφουνε πάρα πολλοί. Μιὰ πλειάδα ἀπ' αὐτοὺς τοὺς γραφομανεῖς, εἶναι ἀνεύθυνοι κι ἀνίκανοι λογοκόποι καὶ λογοκλόποι. Ἐχουν βέβαια οἱ σημερινοὶ ἄνθρωποι τὶς πνευματικὲς τοὺς ἀνησυχίες. Ἀλλὰ τὸ νὰ παίζουν μὲ τὴ γλῶσσα καὶ νὰ κακοποιοῦν τὴ λογικὴ καὶ τὴν ἀλήθεια δίχως μορφὴ, γνησιότητα, κι οὐσία τοῦ λόγου, αὐτὸ δὲν εἶναι ἀσέβεια μονάχα, ἀλλὰ καὶ ἱεροσυλία στοὺς ναοὺς τῆς τέχνης. Στοιχεῖα ποὺ δὲ μπόρεσαν νὰ ξεπεράσουν τὶς ὁποιες προσωπικὲς ἀδυναμίες, ἀκόμα κι ἐμπάθειες, προβάλλουν ἀπὸ κάθε εἶδους λαχανοφυλάδια καὶ μολύνουν τὴν πνευματικὴ ἀτμόσφαιρα μὲ ἐξαμβλώματα, ἀηδίες. Ἄς δῶνται οἱ ψευτοκριτικοὶ κι οἱ λογῆς λογῆς ἐπιτήδευοι «ἀνθολόγοι». Εἶναι μιὰ ἀρρωστημένη κατάσταση, ποὺ θὰ ἐξυγιανθεῖ μὲ τὸ πέρασμα τοῦ καιροῦ, ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν πλήρη ὑποτίμηση καὶ περιφρόνηση σ' αὐτὰ τὰ ἐρμαφρόδιτα διανοοιμενίστικα κοκώρια ποὺ μοιάζουν παράγντα καὶ σουρνάμενες κολλητισίδες.

ΜΠΑΜΠΟΥΛΕΣ

Λίγοι οἱ θεατρικοὶ συγγραφεῖς μας. Οἱ νέοι δὲν ὑποστηρίζονται ν' ἀναδειχτοῦν. Μπαμποῦλες οἱ κριτικοὶ ἀπὸ θέση «ισχύος». Δὲ βράβεψαν πέρυσι, μήτε κι ἐφέτος. Ἀρέσκονται στὴν ἀρνηση, καὶ δὲ βοηθοῦνε θετικὰ μὲ καλὴ προαίρεση καὶ συμβολή, στὴν ἀνάδειξη καινοῦργων συγγραφέων. Καλλιεργοῦν τὴν ἀπογοήτευση. Πρέπει νὰ εἶσαι φίλος κι εὐνοούμενός τοις καὶ σὲ προβάλλουν καὶ παραξίσι. Γι' αὐτὸ οἱ περισσότεροι θιασάρχες μας, ὅσοι δὲ βαδίζουν μ' αὐτοπεποίθηση καὶ σιγουριὰ στὸ ἔργο, π' ἀναλαβαίνουν νὰ παρουσιάσουν, ἀγωνιοῦν στὶς προμιέρες τοις, παθαίνουν σιστολές καὶ λαχτάρες, ἀντικρίζοντας βλοσυροὺς, ἀνεξιχνίαστους τοὺς 5—10 μπαμποῦλες τῆς θεατρικῆς κριτικῆς. Τί θὰ ποῦν ὑραγε; Τί θὰ γράψουν αὐτοὶ οἱ Καίσαρες ποὺ παρασταίνουν τοὺς εἰσαγγελεῖς τῆς θεατρικῆς κοινῆς γνώμης; Ἄν γράψουν ἀρνητικά... «κλάφτα Χαράλαμπε». Τὸ κατεβάζουν μάτι - μάτι καὶ φτοῦ καὶ νέο ἀπ' τὴν ἀρχή. Σύνθηθα ὁμοῦ τοις προλαβαίνει τ' ἀλάθητο κριτήριο τοῦ λαοῦ, κι ὅσο κι ἂν διατρέχοιμε ἐποχὴ διωγημάτων...οἱ παραστάσεις σημειῶνουν ἐπιτυχίες.

ΛΟΓΙΑ «ΜΕΓΑΛΩΝ ΑΝΔΡΩΝ»

Ὁ κ. Π. Χάρης ἔγραψε καὶ λάλησε πρὶν ἀπὸ καιρὸ, πῶς σιμπσθεῖ καὶ προτιμᾶ νὰ διαβάζει καὶ νὰ κρίνει τοὺς ἀσπούδαχτους, τοὺς αὐτοδημιούργητους κι ἀνεπιτήδευτους συγγραφεῖς, περισσότερο ἀπ' τοὺς γραμματιζομένους κι ἐπιτήδευτους καλαμαράδες. Ὅμοῦ δὲν εἶδαμε σ' ἀνάλογη περίπτωσι, νὰ πράξει ὅσα λέει, κι οὔτε ἀλλῆ ἐμπραχτη βοήθεια ἀπόδειξε, ἀφοῦ δὲν ἀσχολήθηκε καν μὲ μύχτο ἀσπούδαχτων ποὺ εἶναι τόσο λίγοι! Μὰ λησμονεῖ λιγούλακι ὁ Φῶτος στὰ πέλαγα(;) Ἀλλὰ κι ἡ φίλια, φίλια!! Ἐδῶ λησμόνησε... τὰ πρῶτα μαθήματα ποὺ πῆρε στὸ «Νουμά» τὸ 1920. Κι ὑπάρχει παρηγοριά. Λοξασμένο τῶνομά τοι!! Κι' ἀμάραντες οἱ δάφνες ποὺ τὸν καρτεροῦν γιὰ τὴν... τήβενο!! Μακάρι νάχει γοῦρικο ποδαρικό, νὰ τραβήξει καὶ τὴν κ. Ἄλκα Θρύλα, τώρα ποῖναι φορτω-